

«درسنامه درس مطالعات اجتماعی»

پایه هشتم

گروه آموزشی مطالعات اجتماعی

دبیرستان متوسطه اول شهید فهمیده

سال تحصیلی ۱۴۰۲ - ۱۴۰۱

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

بسم الله الرحمن الرحيم

جزوه کامل مطالعات اجتماعی هشتم

سوالات درس ۱

۱- تعاون یعنی چه؟

تعاون به زبان ساده یعنی همکاری و یاری رساندن به یکدیگر

۲- آیا ما می توانیم نسبت به تفاضاتی که برای دیگران می افتد بی

تفاوت باشیم؟

از آنجایی که انسان هم موجودی اجتماعی و هم مسئول، آفریده شده است؛

هیچکس نمیتواند اعمال و رفتار و زندگی

خود را از اجتماع جدا کند و نسبت به آنچه در جامعه میگذرد و اتفاقاتی

که برای دیگران می افتد، بی تفاوت بماند و زندگی خود را از دیگران جدا کند.

۳- نظر دین اسلام در زمینه رابطه فرد با اجتماع و همکاری چیست؟

یکی از کارهایی که قرآن کریم به آن امر فرموده «تعاون» است.

در کارهای نیک و پرهیزکاری، یکدیگر را یاری

کنید؛ و در گناه و ستمکاری همکاری نکنید. سوره مائده، آیه ۲

امیرالمؤمنین علی (ع) :

از پیامبر اکرم (ص) شنیدم که فرمود کسی که یک مشکل از مؤمنی رفع کند، مانند کسی است که تمام عمرش را به عبادت سپری کرده است.

۴- خداوند در چه اموری اجازه همکاری با دیگران را به ما داده است؟

خداوند از ما خواسته که در کارهای نیک به یکدیگر کمک

کنیم، اما در امور ناپسند گناه و ستمکاری، همکاری نکنیم.

همکاری نکردن در گناه یعنی اینکه اگر کسی کار ناپسند یا گناهیانجام می دهد ما

او را تشویق نکنیم یا طوری رفتار نکنیم که انگار با او موافق هستیم.

۵- تعاون و همکاری به چه شکل های مختلفی می تواند انجام شود؟

اظهار دوستی و محبت، همدلی و فوشمال کردن یکدیگر، هدیه دادن،
کوشش برای ایبار صلح و آشتی میان مؤمنان، عیادت از بیمار، قرض دادن،
رفع مشکلات مردم و یاری رساندن به آنها در
گرفتنار یوا، مشارکت کردن برای رفع نیازهای مالی فقرا، امر به معروف و نهی
ازمنکر و...

۶- تعاون و همکاری در سطحی از جامعه ممکن است صورت گیرد؟

خانواده و فویشاوندان، مدرسه، محله، شهر و روستا یا اعضای جامعه

۷- نتیجه همکاری و همدلی در خانواده چیست؟

باعث صمیمیت و محبت بیشتر بین اعضای
خانواده می شود. باتقسیم وظایف و مسئولیتها، هر عضوی از خانواده احساس می
کند که مفید است و همه کارهای خانه بر دوش یک نفر قرار نمی گیرد.

۱- در محیط مدرسه در چه زمینه هایی می توان همکاری کرد؟

در نظافت کلاس و مدرسه، کمک

به همکلاس یوایی که در درضعیف هستند، همکاری در مراسم صبحگاهی و از

این قبیل.

۹- نتیجه همکاری در بین افراد یک ممله چیست؟

همدلی و همکاری بین افرادی که در یک

ممله زندگی میکنند، علاوهبر ایثار صمیمیت و همبستگی، موجب م میشود که

کارها بهتر پیشبرود

۱۰- همکاری و تعاون در ممله به چه شکلهایی ممکن است صورت گیرد؟

عیادت از همسایه بیمار، کمک و فوشامدگویی

به همسایه جدیدی کهبه ممله نقل مکان نموده، همکاری در نظافت و پاکیزگی

ممله ومراقبت از اموال عمومی و همکاری در

بشنوا یا مراسم مقتلف از جلو هوای تعاون در ممله است .

سوالات درس ۲

۱- آیا تعاون و همکاری محدود به مکان خاصی می شود؟

تعاون، تنها به خانه و مدرسه و محلّه، محدود نمیشود. گاهی افراد نیکوکار در سطح جامعه به صورت فردی و گاهیه صورت گروهی به دیگران یاری می رسانند و کمک میکنند

۲- انفاق به چه معناست؟

افراد از طریق بخشش مال، علم، تواناییها، و زمان عمر خود به کسانی که نیازمند هستند،

یاری می رسانند. به این بخشش «انفاق» میگویند

۳- نمونه هایی از سازمان های مردم نهاد و موسسات خیریه را که با هدف کمک به نیازمندان فعالیت می کند، نام ببرید:

انجمنهای حمایت از بیماران خاص، انجمنهای نگهداری از معلولین و سالمندان، درمانگاههای خیریه، مؤسسات نگهداری و حمایت از ایتام و خیرین مدرس هزار و کتابخانه ساز

۴- وقف به چه معناست؟

از دیرباز افراد نیکوکار بناهایی مانند مدرسه علمیه، پل، کاروانسرا، آبانبار و حمام عمومی می ساختند تا مردم بتوانند از آنها استفاده کنند. گاهی نیز دستور میدادند از منافع و درآمدهای آنها که از فعالیت در یک مکان حاصل میشود مثلاً از زمین کشاورزی یا کارگاه تولیدی، به افراد نیازمند کمک شود.

۵- به کدام داراییها و اموال موقوفات گفته می شود؟

به اموال و داراییهایی که وقف میشود، موقوفات میگویند و کسی حق تصرف در آنها را ندارد یعنی تا ابد باید به همان صورت که واقف معین نموده است، استفاده شود.

۶- شرکتهای تعاونی چگونه تشکیل می شود؟

هرگاه گروهی از مردم برای رفع نیازهای معیشتی و شغلی خود دور هم جمع شوند و بر طبق قانون تعاونیها، در فعالیتی سرمایه گذاری و همکاری کنند و در سود و زیان آن شریک شوند، در واقع یک شرکت تعاونی، تأسیس کرده اند و هر یک از آنها را عضو شرکت تعاونی مینامند.

۷- ویژگیهای شرکتهای تعاونی چیست؟

* براساس قانون، هر شرکت تعاونی حداقل با ۷ عضو، رسمیت پیدا میکند. ا
عضوا از بین خود هیئت مدیره ای را
انتخاب میکنند. همه اعضای شرکت تعاونی در تصمیم گیریهامشارکت می
کنند و رأی میدهند.
در تعاونی، همه افراد با هم برابر هستند یعنی هرکس با هر مقدار سرمایه (س
هم) عضو شود، یک حق رأی دارد.

۸- تفاوت شرکتهای تعاونی با شرکتهای غیر تعاونی چیست؟

در تعاونی، همه افراد با هم برابر هستند یعنی هر کس با هر مقدار سرمایه (سهوم) عضو شود، یک حق رأی دارد.

در شرکتهای غیر تعاونی، هر کس سرمایه و سهامش بیشتر است، قدرت بیشتری در تصمیم گیریها دارد.

۹- هدف شرکتهای تعاونی چیست؟

در شرکتهای تعاونی، گروهی از افراد به طور داوطلبانه برای یک هدف مشترک تلاش میکنند. هدف شرکتهای

تعاونی معمولاً حل مشکلات اقتصادی و ایجاد رفاه و زندگی بهتر برای اعضای آن است و منافی نیز که از همکاری و فعالیت

گروهی (جمع) حاصل میشود، به طور عادلانه بین همه اعضا، توزیع میشود.

۱- نوع حکومت کشور ما چیست و چگونه اداره می شود؟

حکومت کشور ما جمهوری اسلامی است که به وسیله سه قوهٔ مقننه، قضائیه و مجریه، زیر نظر مقام رهبری اداره میشود.

۲- رئیس قوه مجریه یا رئیس دولت کیست و چه مسئولیتی دارد؟

قوهٔ مجریه همان دولت و سازمانهای وابسته به دولت است. رئیس قوه مجریه، رئیس جمهور نام دارد که پس از مقام رهبری عالیترین مقام رسمی کشور است و مسئولیت اجرای قانون اساسی و ریاست قوهٔ مجریه را بر عهده دارد.

۳- رئیس جمهور برای چه مدت و چگونه انتخاب می شود و برای

چند دوره به صورت متوالی می تواند رئیس جمهور شود؟

رئیس جمهور برای مدت چهار سال با رأی مستقیم مردم انتخاب میشود و تنها برای یک دورهٔ چهارسالهٔ دیگر به صورت متوالی انتخاب مجدد او مانعی ندارد.

۴ - مراحل انتقال یک فرد به عنوان رئیس جمهور چگونه است؟

افراد با داشتن شرایط ریاست جمهوری، داوطلب میشوند و پس از

تأیید صلاحیتشان توسط شورای نگهبان، از طریق تبلیغات انتخاباتی در صدا و

سیما، روزنامه ها و مجلات و اینترنت، و سفرانی در مساجد

وسالنه‌های اجتماعات، پیاپوی خود را به مردم میرسانند. در روز رأی

گیری، همه کسانی که ایرانی و تبعه جمهوری

اسلامی ایران هستند حتی ساکنین خارج در انتخابات شرکت و به فرد

مورد نظرشان رأی میدهند. حداقل سن رأی دهندگان هیجده سال

تعیین شده است.

۵- در چه مرحله ای از انتقال رئیس جمهور نیاز به تنفیذ می باشد؟

پس از آنکه رئیس جمهور با حداکثر آرای مردم انتقال شد، برای

شروع به کار، حکم وی توسط رهبر امضا و تنفیذ

میشود.

۶- رئیس جمهور چه زمانی مراسم تالیف (سوگند) را انجام می دهد؟

در مرحله ۱ بعد، (پس از تنفیذ) رئیس جمهور در مجلس شورای اسلامی حضور
نمایندگان مجلس و شورای نگهبان و رئیس قوه قضائیه در پیشگاه قرآن کریم
سوگند یاد میکند که وظایف خود را به درستی انجام دهد. رئیس جمهور
و دولتی که تشکیل می دهد در برابر ملتایران، رهبر و مجلس شورای
اسلامی مسئول هستند و باید پاسخگو باشند.

۷- هیئت دولت یا کابینه از چه کسانی تشکیل می شود؟

رئیس جمهور، معاونان و وزیران

۸- وزیران انتخابی رئیس جمهور در چه صورت می توانند به عنوان

وزیر در وزارتخانه مشغول به کار شوند؟

رئیس جمهور

در شروع کار خود، وزیرانی را انتخاب و به مجلس معرفی میکند. هر وزیر در برابر

نمایندگان ملت در مجلس، بر نامه‌های خود را، اراثمی دهد. سپس نمایندگان دربار، صلاحیت او برای وزارت، اظهار نظر میکنند. سپس دربار، هر وزیر را، یگیری می‌شود و در صورتی که اکثریت نمایندگان مجلس به وزیر، رأی اعتماد بدهند، او میتواند به عنوان وزیر، کار خود را شروع کند.

۹- ضرورت وجود وزارتخانه‌های مختلف در کشور چیست؟

امور مختلف کشور را به بخش‌های تقسیم کرده‌اند و هر بخش را برعهده یک مسئول به نام وزیرگذار دارند. هر وزیر مسئول یک وزارتخانه است و ساختمانی که دفتر وزیر در آنجا قرار دارد، وزارتخانه نامیده میشود.

۱۰- مقر هیئت دولت و وزارتخانه‌ها کجاست؟

در تهران

۱- چه کسانی شهروند ایران محسوب می شوند؟

همه کسانی که تابعیت

دولت جمهوری اسلامی ایران را دارند، پوشه‌ری باشند، چه روستایی و عشایر،

چه در داخل کشور زندگی کنند و چه در

خارج از کشور، شهروند ایران محسوب میشوند.

۲- شهروندان کشور از چه حقوقی در رابطه با دولت باید برخوردار باشند؟

آنها حق دارند از خدمات دولت در زمینه

های مختلف بهره‌مند شوند، و حق دارند آزادی بیان، اظهار نظر و انتقاد داشته

باشند.

۳- شهروندان کشور چه مسئولیتهایی نسبت به دولت دارند؟

شهروندان وظیفه دارند به قوانین و مقررات کشور احترام بگذارند و آنها را رعایت

کنند، با دولت‌مشارکت و همکاری صمیمانه داشته باشند، مالیات خود را بپردازند

و در هنگام جنگ از کشور دفاع کنند.

۴- دولت بر اساس قانون اساسی چه وظایفی بر عهده دارد؟

بر طبق قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران، دولت موظف است شرایط و لوازم سوار و آموزش، بهداشت، شغل

مناسب، رفاه، امنیت، فرهنگ و اخلاق اسلامی را در جامعه فراهم کند. دولت، همچنین وظیفه دارد تجهیزات زیربنایی و خدمات عمومی مانند ساختن راه و جاده، پل، بیمارستان، مسکن، مدرسه، سد، مخابرات، آب، برق و گاز و ... را در کشور، گسترش دهد.

۵- رئیس جمهور چه وظایف و اختیاراتی دارد؟

رئیس جمهور علاوه بر آنکه وزیران را هدایت و بین آنها هماهنگی ایجاد می کند، وظایف

و اختیارات دیگری نیز دارد؛ برای مثال، امضای قراردادهایی که بین ایران و کشورهای دیگر بسته میشود، اجرای قوانین و مصوبات مجلس (پس از تصویب مجلس شورای اسلامی)، امضای استوارنامه^۱ سفیران کشور ما و پذیرش استوارنامه^۲ سفیران سایر کشورها، اعطای نشانهای دولتی و ...

۶- تنظیم لوایح (لایحه ها) بر عهده کیست؟

دولت

۷- لوایح (لایحه ها) تنظیم شده توسط دولت برای قانونی شدن و

تصویب به کجا فرستاده می شود؟

به مجلس شورای اسلامی

۸- وظیفه نظارت بر فعالیت های دولت بر عهده کیست؟ چگونه؟

نمایندگان مجلس بر فعالیتهای دولت نظارت میکنند و حق سؤال کردن

از رئیس جمهور و وزرا و یا استیضاح ایشان را دارند

۹- چه کسانی حق سوال و استیضاح از رئیس جمهور و وزیران را دارند؟

نمایندگان ممکن است از

عملکرد رئیس جمهور یا هر یک از وزیران سؤال کنند. در این صورت رئیس جمو

۱۹

یا وزیری که از او سؤال شده باید در مجلس حاضر شود و به سؤال نمایندگان پاس
خ دهد. گاهی نیز ممکن است مجلس وزیری را استیضاح کند.

۱۰- دولت درآمدهای خود را در چه اموری هزینه می کند؟

دولت فعالیتهای مقتضی را در زمینه آموزش، بهداشت،

اوقات فراغت، حفاظت از محیط زیست، مسکن، کشاورزی، صنعت

و... انجام میدهد. همچنین دولت برای اقدامات عمرانی مثل ساختن پل، با

ده، فرودگاه، نیروگاه برق و... باید سرمایه گذاری کند.

۱۱- درآمد دولت از چه راههایی می باشد؟

درآمدهای حاصل از صادرات نفت

درآمدهای حاصل از مالیات

سایر درآمدها

۱۲- دولت بیشتر درآمدهای خود را از چه راهی به دست می آورد؟

نفت

۱۳- علاوه بر نفت و مالیات، دولت از چه راههای دیگری درآمد کسب می کند؟

بخش دیگری از درآمدهای دولت که در مقایسه با موارد دیگر کوچک تر است از سایر

منابع، تأمین میشود. برای مثال، آمدی که دولت از بابت ارائه خدمات برق، آب، گاز و تلفن به

مردم، به دست میآورد یا درآمدهای مربوط به خدماتی مانند صدور گواهینامه، رانندگی، سند مالکیت، گذرنامه و نظایر آن، یا درآمدهای ناشی از سرمایه گذاری در صنایع بزرگ از دیگر درآمدهای دولت هستند.

۱۴- بودجه چیست؟

بودجه به زبان ساده یعنی پیش بینی دخل و خرج دولت یا هماندر، آمدها و هزینه ها. بودجه سندی است که دولت در آن در آمدها و هزینه های یک کشور، را برای یک سال، معین میکند

۱۵- تنظیم لایحه بودجه بر عهده کیست؟

بر عهده دولت

۱۶- تصویب لایحه بودجه بر عهده کیست؟

مجلس

سوالات درس ۵

۱- بلوغ چیست و در چه دوره سنی رخ میدهد؟

تغییرات جسمی دوره نوجوانی (۱۲ تا ۱۸ سال) ، را بلوغ می گویند

۲- در دوره ای که بلوغ رخ می دهد علاوه بر تغییرات جسمی ، چه تغییرات دیگری رخ می دهد ؟

تغییرات ذهنی و اجتماعی

۳- چرا افراد در دوره نوجوانی بیشتر در معرض آسیب های اجتماعی قرار دارند؟

به دلیل برفی خصوصیتی که در دوران بلوغ به وجود میآید، افراد مساس ترند و ممکن است روحیه هیبانی و کنکاوای آنها باعث شود که بیشتر در معرض آسیبهای اجتماعی قرار بگیرند.

۴- برفی از مهمترین آسیب های اجتماعی دوران نوجوانی و بلوغ را نام ببرید؟

پرفاشگری و نزاع و اعتیاد

۵- پرفاشگری و نزاع ، که از آسیب های اجتماعی است نتیجه چیست؟

پرفاشگری و نزاع، نتیجهٔ کنترل نکردن خشم است

۶- به چه کسانی پرفاشگر میگویند؟

افرادی که، راههای درست ابراز خشم را یاد نگرفته و نمیتوانند به طور معمول خشم خود را کنترل (مهار) کنند، به

افراد پرفاشگر تبدیل میشوند

۷- رفتارهای پرفاشگرانه به چه شکلهایی ممکن است بروز کند؟

رفتارهای پرفاشگرانه درجات گوناگون دارد و ممکن است به شکلهای مختلفی
انند

آزار و اذیت، کتکزدن، مسخره کردن و تحقیر دیگران، بی
ادبی نمودن و ناسزا گفتن و شکستن و تفریب وسایل

۸- پرفاشگری چه صدماتی به فرد پرفاشگر میزند؟

نوجوانان پرفاشگر، تحمل کمی دارند. پرفاشگری همچون مشکل تیرا در یادگیری و تحصیل به وجود می‌آورد و زمینه را برای سایر آسیب‌های اجتماعی فراهم می‌کند. گاهی پرفاشگری ممکن است اثرات جبران‌ناپذیری در زندگی فرد به وجود بیاورد

۹- سه قاعده ای که هنگام فشم و عصبانیت باید رعایت کنیم را ذکر کنید.

۱- نباید به خودم صدمه بزنم.

۲- نباید به دیگران صدمه بزنم.

۳- نباید به وسایل یا اموال خودم و دیگران، صدمه بزنم.

۱۰- زمانی که ما از دست کسی عصبانی می‌شویم چه اقداماتی باید انجام دهیم؟

- به خدا پناه ببریم و با گفتن ذکر و نام و یاد خدا، خود را آرام کنیم.

- نفس‌های عمیق بکشیم و از یک تا ده بشماریم.

- با رعایت سه قاعده ای که در بالا گفته شد، علت عصبانیت خود را مؤدبانه و آرام بیان کنیم.
- اگر نمی توانیم خود را آرام کنیم، محیط ناراحت کننده را ترک کنیم.
- برای آرام کردن خود از گفت و گو و مشورت با بزرگترها کمک بگیریم.

۱۱- زمانی که دیگران از دست ما عصبانی می شوند چه کاری باید انجام داد؟

- به آرامی از او سؤال کنیم چرا از دست ما عصبانی است و علت چیست؟
- به هر فحای طرف مقابل، فوب گوش کنیم و هر فحای او را قطع نکنیم.
- اگر اشتباهی مرتکب نشده ایم، با آرامش توضیح دهیم و اگر اشتباهی کرده ایم عذر خواهی کنیم و راهی برای جبران اشتباه، پیدا کنیم.

- اگر کسی از دست ما خیلی عصبانی است، به طوری که حاضر به شنیدن هر فحای ما نیست و ممکن است به ما صدمه بزند، فوراً صحنه را ترک کنیم و از بزرگترها کمک بخواهیم

۱۲- به چه موادی مفدر می گویند؟ (ویژگیهای مواد مفدر چیست؟)

مواد مفدر، موادی هستند که مصرف آنها تغییراتی روی سیستم عصبی ایجاد میکند

9

باعث کم شدن هوشیاری و بیحسی و بیحالی میشوند اما پس از تمام شدن اثر

آن

روی مغز، فرد حال بسیار بدی پیدا می کند و مجبور است دوباره به

سمت آنماره برود. به عبارت دیگر فرد به آن وابستگی پیدا می

کند و حاضر است برای به دست آوردن آن ماده، هر کاری بکند.

۱۳- علت گرایش افراد به مواد مفدر چیست؟

بعضی از افراد ادعا می کنند برای فرار از مشکلات به این سمت کشیده شده

اند. برخی از نوجوانان و

جوانان که جرأت و مهارت «نه گفتن» را ندارند، تحت تأثیر دیگران قرار می

گیرند و به خواسته های آنها پاسخ مثبت می دهند و فریب می

خورند. بعضی دیگر از افراد از روی کنجکاوی یا خودنمایی و اینگونهشان دهند، دیگر
بپه

نیستند، سیگار و موادّ مخدّر، را تجربه (آزمایش) می کنند.

۱۴- نظر قانون در ارتباط با افرادی که با موادّ مخدّر سروکار دارند
چیست؟

بر طبق قانون، نگهداری و مفی نمودن، خرید و فروش و پفش، مصرف و وا
ردات و

صادر، اتموادّ مخدّر، جرماسست و افرادی که موادّ مخدّر، را در جامعه پفش یا خرید و
فروش

کنند با شدیدترین مجازا تهاروبه رو می شوند

۱- چه کسانی باید از نوجوانان در برابر آسیب‌ها و تهدیدات، محافظت کنند؟

الف- خود نوجوان با کمک گرفتن از خدا

ب- پدر و مادر که حق قانونی برای تربیت فرزندانشان

ج- معلمان و مسئولان مدرسه

د- قانون

و- بر خود نیروی انتظامی با قانون شکنان

۲- چرا وجود نهادی مثل قوه قضاییه در جامعه لازم است؟

در هر جامعه‌ای افرادی وجود دارند که با زیر پا گذاشتن قانون تفلّمی

کنند. همچنین در هر جامعه‌ای اختلافات بین افراد، به وجود می

آید. این اختلافات ممکن است در اثر آگاه نبودن ندانستن قانون پیش بیاید

و یا افرادی

عمداً از قانون سرپیچی کنند.

۳- قوه قضائیه چگونه نهادی است؟

در هر جامعه

ای باید نهادی وجود داشته باشد که عدالت اجتماعی را برقرار سازد، بر اجرای قوانین

نظارت کند، با تفلغات برخورد کند و متظلفان را به مجازات برساند. این نهاد، قوه قضائیه

است که پشتیبان حقوق فردی و اجتماعی افراد است.

۴- حل اختلاف مردم از وظایف کدام یک از قوای سه گانه می باشد؟

قوه قضائیه

۵- در دادگاهها چند نوع دعاوی مطرح می شود؟ مثال بزنید

(دعای اختلافات) کیفری؛

مربوط به اعمالی است

که دادگاه برای فردی که مرتکب جرمی شده است، مجازات

تعیین می‌کند. مثال: فحاشی و افترا --- قدرت نمایی و تهدید --
غصب و جعل عنوان

(دعاوی) اختلافات (مقوقی):

مربوط به اعمالی است که دادگاه مجازاتی تعیین نمی
کند، بلکه افراد را ملزم می‌کند که
تکالیفشان را انجام دهند یا حقوق قانونی‌گیران را بدهند مثال: تفریب بفشی
از فانه همسایه هنگام ساختمان سازی - تصرف زمین فروشنده پیش از
مقدار درج شده در سند

۶- دو مورد از ویژگی‌های قاضی را بنویسید:

عادل و آشنا با قوانین

۷- وکیل کیست؟

وکیل کسی است که در رشتهٔ حقوق درس خوانده و به قوانین‌شناسی و پروا
نه (اجاز هنامه) وکالت دارد.

در همهٔ دادگاهها، افراد محق دارند فردی را به عنوان «وکیل» انتخابکنند تا از حقوق آنها دفاع کند.

سوالات درس ۷

۱- انسان تا چه اندازه به ارتباط نیاز دارند؟ چرا؟

ارتباط برقرار کردن یکی از نیازهای مهم بشر است. بدون ارتباط مانمی توانیم زندگی کنیم. دنیایی را تصور کنید که در آن همه چیز داشته باشیم اما با کسی ارتباط نداشته باشیم. به راستی در چنین دنیایی ادامهٔ زندگی ممکن نیست. ارتباط، انسان را قادر می کند تا خواسته ها و نیازهای خود را به دیگران منتقل کند.

۲- انسان از طریق ارتباط کدام خواسته ها و نیازهای خود را می تواند به دیگران منتقل کند؟

مصبت کردن، تبادل افکار و اعتقادات، تبادل اطلاعات،
در میان گذاشتن احساسات (اندوه و خوشحالی و...)، حل کردن مسائل، درک کردن دیگران، همه و همه از طریق ارتباط بین انسانها میسر می شود.

۳- شبکه ارتباطی که ما در آن به سر می بریم شامل چه چیز و چه کسانی می شود؟

ما در شبکه ای از ارتباطات به سر می بریم. این شبکه از خانواده و دوستان و محله و مدرسه شروع می شود و سپس به

کمک وسایله ارتباط جمعی می توانیم حتی در سطح ملی و فراملی ارتباط برقرار کنیم.

۴- عناصر ارتباط یعنی چه ؟

ارتباط یعنی جریان ارسال و دریافت پیام.

۵- هر ارتباطی چند عنصر اصلی دارد؟

۱ فرستنده (ارسال کننده پیام)

۲ گیرنده (دریافت کننده پیام)

۳ پیام.

۶- با یک مثال ، پیام ، فرستنده پیام و گیرنده پیام را مشخص کنید .

برای مثال وقتی به دوستی سلام می کنیم یا به او لبخند می زنیم،
ما فرستندهٔ یک پیام و دوستان گیرندهٔ آن است. پیام هم سلام یا لبخند
ماست.

۷- منظور از بازفورد چیست؟

اگر گیرنده نیز به فرستنده پیامی بفرستد و او را متوجه کند که
معنی پیام را دریافت کرده به این عمل «بازفورد» میگویند.

۸- پیامهای ارسالی یا دریافتی ما با چه ابزار و روشهایی فرستاده می شوند؟

ممکن است با کلام باشد یا با رفتار و حرکات، از طریق نوشته
باشد یا تلفن و...

۹- رسانه چیست؟

هر وسیله ای که پیامی را از فرستنده به گیرنده منتقل کند، رسانه نام دارد.

۱۰- چه ابزارهایی رسانه محسوب می شوند؟

در یک ارتباط کلامی، زبان یک رسانه است. بنابراین
رسانه از ابزارهایی مانند زبان تا ابزارهای چاپی (علائم، کتابها، روزنامه
ها و مجلات و...) (و ابزارهای الکترونیکی) (تلفن، رادیو، تلویزیون،
اینترنت و...) را دربرمی گیرد.

۱۱- وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات چه خدماتی به مردم ارائه می
کند؟

این وزارتخانه خدمات پستی، مخابراتی، رادیویی، صدا و تصویر را به مردم ارائه می‌کند و مسئولیت توسعهٔ وسایل ارتباطی در کشور را به عهده دارد.

۱۲- کدام سازمانها زیر نظر وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات فعالیت می‌کنند؟

- شرکت ارتباطات سیار (همراه اول) -- پست بانک ایران (پستمالی) -
- سازمان فناوری اطلاعات ایران
- شرکت مخابرات ایران -- شرکت ایرانسل -- شرکت پست

سوالات درس ۸

۱- نمونه هایی از کاربرد فناوری اطلاعات و ارتباطات در زندگی روزمره را نام ببرید.

۱- تلفن همراه (برای ارتباط سریع با دیگران)

- ۲- پست الکترونیک یا ایمیل (برای مکاتبه)
- ۳- اینترنت (برای فعالیت های علمی)
- ۴- استفاده از کارتهای اعتباری به جای پول (خرید و فروش)
- ۵- پرداختها و ثبت نام ها به صورت الکترونیک (استفاده از خدمات دولت به صورت الکترونیکی)
- ۶- آموزش از طریق ویدئو کنفرانس
- ۷- استفاده از دوربین برای حفاظت از مکانها و کنترل ترافیک
- ۸- استفاده از خدمات بانکی به صورت الکترونیک
- ۹- استفاده آنلاین اخبار هواشناسی ، سیاسی و.. با تلفن همراه متصل به اینترنت

۲- مزایای استفاده از فناوری ها چیست؟

در وقت و هزینه ها صرفه جویی شود، رفت و آمدها در شهرها کمتر شود و به علاوه بتوانیم در ۲۴ ساعت شبانه روز، و نه فقط در

ساعاتی معین، از این خدمات بهره مند شویم.

۳- برفی از فناوری های جدید را مثال بزنید؟

- روشن و خاموش کردن وسایل خانه از راه دور، با تلفن همراه

- ثبت میزان مصرف بر روی قبض آب و برق و گاز،

بدون مراجعه به منازل

۴- تأثیرات وسایل ارتباط جمعی بر روی مردم تا چه اندازه است؟

امروزه صاحب نظران معتقدند که رسانه های ارتباط

جمعی، تأثیر زیادی بر سبک زندگی و هویت افراد می گذارند. آنها چنین بحث می

کنند که رسانه ها می توانند موجب شوند که مردم به شیوه

های خاصی فکر کنند و یا وقایع را همان طور که آنها می

خواهند بینند. به عبارت دیگر رسانه

هاروی باورها و افکار و رفتار انسانها اثر می

گذارند. این اثرات ممکن است مثبت

یا منفی باشند.

۵- برفی از اثرات منفی رسانه های ارتباط جمعی را ذکر کنید.

- پرفاشگری نوجوانان با تأثیر گرفتن از فیلم ها

- رواج بی بند وباری های اخلاقی از طریق اینترنت

- گسترش مصرف گرایی به وسیله آگهی بازرگانی

- کم شدن تماس چهره به چهره افراد و کم شدن دیدی و بازدید های اقوام و

دوستان

۶- تبلیغات و آگهی های بازرگانی چه تأثیری بر سبک زندگی و فرهنگ

عمومی می گذارد؟

اما اثر تبلیغات از این نظر مهم است که آنها سعی می

کنند راه و روشهای مخصوصی برای لباس

پوشیدن، غذای خوردن، خریدن اتومبیل، سرگرمی و... را به همه

افراد جامعه انتقال دهند و آن، روش‌ها را تبدیل به فرهنگ عمومی و
سبک زندگی

کنند.

۷- آثار منفی آگهی‌های بازرگانی چیست؟

- گسترش مصرف‌گرایی - تغییر سبک زندگی - مفید جلوه دادن کالاهای مضر

۸- هنگام استفاده از اینترنت به چه مواردی باید توجه کرد؟

- بررسی و تحقیق درباره اطلاعات درج شده در اینترنت

- وارد نکردن اطلاعات، عکس و فیلم شخصی

- فاش نکردن رمز ایمیل و رمز کارتهای بانکی

- استفاده مسرور

۹- آیا به اطلاعات موجود در اینترنت می توان اعتماد کرد؟ چرا؟

همه اطلاعاتی

موجود در اینترنت ، صحیح نیستند چون از سوی منابع و افراد مقتلف منتشر میشوند. پس درباره درستی منبع و پایگاه آنها، تحقیق و پرس و جو کنید

سوالات درس ۹

۱- ویژگی جغرافیایی شبه جزیره عربستان چیست؟

شبهجزیره ٔ عربستان که جزیره العرب نیز نامیده میشود در جنو بخری آسیا واقع شده

است و حدود سه میلیون کیلومتر مربع مساحت دارد. بخش وسیعی از این سرزمین را

بیابانها و ریگزارها و قسمت دیگری

را نواحیکوهستانی تشکیل می دهند.

۲- کدام شهرهای عربستان در منطقه کوهستانی حجاز قرار گرفته اند؟

حجاز از جمله مناطق کوهستانی واقع در غرب جزیره
العرب است و شهرهای مکه، یشرب (مدینه) و طائف در این منطقه قرار
دارند.

۳- شغل مردم عربستان چه بود؟

آب و هوای گرم و خشک و کمبود آب، باعث شده بود که اغلب ساکنان عربستان زندگی

صحرانشینی داشته باشند و از طریق پرورش تعداد کمی دام از جمله شتر، نیازها
ی

روزانه خود را تأمینکنند. البته در مناطق برخوردار از آب، مانند یشربو یمن، ک
شاورزی

نیز رونق معدودی داشت. همچنین تعدادی از مردم عربستان از طریق کاروا
های تباری

با نقاط مقتل‌فرداد و ستد می‌کردند

۴- مهم‌ترین ایستگاهها و توقفگاه تجاری عربستان کدام شهرها بودند؟

مکه و مدینه

۵- قبل از ظهور اسلام اوضاع اجتماعی و فرهنگی عربستان چگونه بود؟

ساکنان جزیره العرب را قوم عرب تشکیل می

دادند. آنان به شکل قبیل‌های زندگی می

کردند. متیساکنان شهرها نیز وابستگی و فلق و فوی قبیله

ای خود را حفظ کرده بودند. در آستانه ظهور اسلام بیشتر قبایل عرب، پراکنده

و فاقد حکومت بودند. اوضاع و شرایط اجتماعی و فرهنگی مردم عربستان در د

وران پیش از بعثت، به گونه ای بود که از آن به عصر جاهلیت یاد می شود.

۶- مردم عربستان قبل از ظهور اسلام پیرو چه دین و آئینی بودند؟

در آن زمان بیشتر عربها بت می
پرستیدند و کعبه، خانه خدا را از بت‌های گوناگون پر کرده بودند. البته گروهی از
عربها

نیز پیرو حضرت ابراهیم و یا دین‌های یهود، مسیح و زردشت بودند.

۷- چه مقدار از اعراب دوران جاهلیت با سواد بودند؟

اعراب در دوران جاهلیت بهره‌مندانی از علم و دانش نداشتند و عده کمی
از آنها می‌توانستند بنویسند و بنویسند

۱- عوامل گسترش درگیری‌های قبیله‌ای و رواج غارتگری چه بود؟

- تعصبات کورکورانه قبیله‌ای (بدون توجه به شناختن گنهکار)

- کمبود غذا و سایر نیازهای زندگی

۹- فاصله ای از زندگی حضرت رسول (ص) (دوره زمانی تولد تا بعثت
) را بنویسید.

در شهر مکه به دنیا آمد - تحت تأثیر محیط نامناسب مکه قرار نگرفت آنپنان
که او را محمد امین می خواندند- برای عبادت به غار حرا می رفت - در ۲۷
رجب در ۴۰ سالگی به پیامبری مبعوث شد.

۱۰- نخستین افرادی که به پیامبر خدا ایمان آوردند چه کسانی بودند؟

حضرت خدیجه (س) و حضرت علی (ع) نخستین کسانی بودند که به
رسول خدا ایمان آوردند. حضرت خدیجه از زنان ثروتمند مکه بود و تمام
دارایی خود را در راه نشر اسلام، کمک به فقیرانو آزادی بردگان خرج کرد.

۱۱- چگونه دعوت مردم به خدا از سوی پیامبر را شرح دهید.

ابتدا به صورت فردی و پنهانی و پس از سه سال به صورت آشکارا مردم را
به سوی خدا دعوت کرد.

۱۲- مهمترین مخالفان گسترش دین اسلام که از اشراف و بزرگان قبیله قریش بودند چه نام داشتند؟

ابولهب، ابوجهل و ابوسفیان

۱۳- مشرکان برای منصرف کردن پیامبر از ادامه دعوت مردم به سوی خدا چه اقدامی انجام داد؟

مشرکان پس از آنکه نتوانستند ابوطالب، بزرگ خاندان بنی هاشم را در پشتیبانی

از رسول خدا منصرف کنند، به شیوه دیگری روی آوردند. آنان نخست به حضرت

محمد (ص) پیشنهاد کردند که

ریاست قبیله و قوم و دریافت ثروت فراوان را

پذیرد و از عقاید خود دست بردارد.

۱۴- پاسخ پیامبر در مقابل پیشنهاد مشرکان برای دست برداشتن از عقاید خود چه بود؟

پیامبر اسلام در برابر این پیشنهاد فرمود:

«من برای گردآوری مال و فرمانروایی مبعوث نشده‌ام، فدایم

مرا به عنوان پیام

آور به سوی شما فرستاده، هرگاه از من بپذیرید، این موجب سعادت شما در

دو جهان

است و اگر آن را رد کنید، من در این راه استقامت می‌ورزم تا خدا میان من

و شما دوری

کند

۱۵- مشرکان پس از پاسخ قاطعانه پیامبر و ناامیدی آنان از دست

برداشتن ایشان از عقاید خود چه رفتاری با مسلمانان داشتند و واکنش

پیامبر چه بود؟

سران مشرکین، دشمنانک از پاسخ پیامبر، تصمیم گرفتند ایشان و مسلمانان را

مورد آزار و شکنجه قرار دهند. هر چه زمان میگذشت بر شدت سختگیری و شکنجه
مشرکان افزوده میشد. آنان بدترین دشمنان و تهمت‌ها را به رسول خدا
نسبت

میدادند و بر فحش‌های زشت و ناپسندی با آن حضرت میکردند. پیامبر اسلام در
برابر

چنین رفتارهایی بردبار بود و با مهربانی مردم را به اسلام فرا می‌خواند.

۱۶- نام چند تن از پیروان پیامبر اسلام، را که توسط مشرکان شکنجه نام
بپرید؟

یاسر و سمیه (نفستین شهیدای اسلام) - عمار پسر یاسر - بلال حبشی

۱۷- چه چیز سبب شد که پیامبر از مسلمانان بخواهد که به حبشه مهاجرت
کنند؟

آزار و اذیت مشرکان نسبت به پیروان اسلام آن قدر
افزایش یافت که پیامبر از مسلمانان خواست که به حبشه مهاجرت کنند.

۱۸- چرا مشرکان دست به تحریم اقتصادی مسلمانان زدند؟

مشرکان پس از آنکه متوجه شدند با شکنجه و سرکوب نمی توانند مانع گسترش اسلام شوند، تصمیم گرفتند مسلمانان را تحریم کنند.

۱۹- عهد نامه ای که مشرکان برای تحریم اقتصادی مسلمانان امضاء کردند شامل چه مواردی بود؟

بر اساس آن هرگونه خرید و فروش و رابطه^۱ اجتماعی (ازدواج) با پیروان اسلام ممنوع شده بود

۲۰- پس از شروع تحریم اقتصادی، مسلمانان به کدام منطقه مکه رفتند؟

. به دنبال این تحریم، رسول خدا و یارانش به پیشنهاد ابوطالب به یکی از درّه های اطراف مکه به نام «شعب ابوطالب» پناه بردند. آنها حدود سه سال شرایط بسیار سختی را در این درّه تحمل کردند.

۲۱- بر فورده مرد ۴ یترب با پیامبر پس از ورود ایشان به این شهر چگونه بود؟

حضرت محمد (ص)

چند روز پس از خروج از مکه، در میان هیهان و شادی مسلمانان به یترب رسید. جوانان آن شهر که در باره ُ اخلاق نیکو و پسندیده ُ رسول خدا مطالبی شنیده بودند،

به استقبال ایشان رفتند.

۲۲- چه زمانی یترب به مدینه النبی تغییر نام یافت؟

پس از ورود پیامبر

۲۳- به چه کسانی انصار و به چه کسانی مهاجرین گفته می شد؟

در تاریخ اسلام به گروهی از ساکنان مدینه که با پیامبر ۹ پیمان بستند و آن ۵ حضرت را یاری کردند، انصار (یاری کنندگان) می گویند.

همچنین گروه دیگری از مسلمانان که اموال و دارایی خود را، رها نمودند و از مکه به مدینه رفتند، به مهاجرین (هجرت کنندگان) معروف هستند.

۲۴- نخستین اقدام پیامبر پس از ورود به یثرب چه بود؟

نخستین اقدام موعم پیامبر پس از ورود به مدینه، ایثار مسجدی برای انجام امور عبادی، اجتماعی، علمی و سیاسی بود.

۲۵- چه کسانی در ساخت اولین مسجد در مدینه (یثرب) شرکت کردند و ساخت مسجد از چه نظر اهمیت داشت؟

آن حضرت نخست اول مسجد را خود حمل کرد و مسلمانان به خصوص زنان در بنای

مسجد مشارکتورزیدند. مسجد علاوه بر آنکه مکانی برای عبادت و اجرای مراسم

مذهبی به شمار می رفت، مرکزی برای مشورت و تصمیم گیری

دربارهٔ امور سیاسی و نظامی نیز بود؛ مسجدهمچنین کانون اصلی سوادآموزی

9

فراگیری علم و دانش مسبب می شد.

۲۶- پیامبر برای از بین بردن تعصبات قومی و قبیله ای چه اقدامی انجام

داد؟

مسلمانان ساکن مدینه یعنی مهاجرین و انصار از قبایل مقتلف بودند. بعضی از

این

قبایل در گذشته

نسبت به هم کینه و دشمنی شدیدی داشتند. پیامبر به منظور ایجاد محبت و دو

ستی بین مسلمانان، آنها

را دو به دو با یکدیگر برادر اعلام کرد. این کار پیامبر گامی در جهت

ایجاد امت (جامعه اسلامی) بود. رسول خدا، علی بن ابیطالب (ع)

را به برادری خود برگزید.

۲۷- پیامبر با چه اقدامی به رسمی تأسیس حکومت اسلامی را اعلام کرد؟

تدوین و امضای پیمان نامه میان مسلمانان و یهودیان ساکن مدینه برای
ایجاد اتحاد سیاسی

۲۸- علت جنگهای پیامبر چه بود؟

پیامبر هرگز برای کشور گشایی و جمع آوری غنیمت نمی جنگید در جنگهایی
مانند احد و فدق با حمله مشرکان مکه، به دفاع شد و علت جنگ با یهودیان
، پیمان شکنی و اتحاد آنان با مشرکان بود.

۲۹- پیامبر در هنگام جنگ چه توصیه ای به مسلمانان می کرد؟

پیامبر همواره پیروانش را به رعایت اصول اخلاقی و ارزشهای انسانی در جنگ
گ ها توصیه می نمود؛ او به ویژه سفارش می کرد با اسیران خوش
رفتاری نمایند و از تفریب و غارت اموال مردم، جنگ پرهیز کنند. آن حضرت
ت همچنین

مراقب بود که مسلمانان همانند مشرکان رفتار نکنند.

۳۰- چرا پیامبر به حاکمان کشورهای چوَن ایران ، روم و حبشه نامه نوشت و به اسلام دعوت کرد؟

هدف دین اسلام هدایت همهٔ مردم جهان است

۳۱- فاصله ای از واقعه غدیر خم را بنویسید.

پیامبر در بازگشت از آخرین سفر حج ، در مملی به نام غدیر خم پس از تأیید حاضران مبنی بر اولویت خدا و پیامبرش به تصمیم گیری برای مؤمنان ، به مردم فرمود : هر که مرا پیشوای خود می داند پس از من ، علی (ع) پیشوای اوست . خدایا با دوستانش دوست و با دشمنانش دشمن باش و سپس همه حاضران به علی (ع) تبریک گفتند.

۳۲- چند مورد از اخلاق و شیوه حکومتی پیامبر را ذکر کنید.

مهربان ، باگذشت ، پارسا ، ساده زیست بود هدفش از بعثت را ترویج ارزشهای اخلاقی و تربیت و رستگاری انسانها می دانست . برپایه تعالیم اسلام حکومت تشکیل داد و در مهمترین مسایل هم مشورت می کرد . مانند

کندن خندق به پیشنهاد سلمان فارسی در جنگ خندق و رفتن به بیرون
شهر برای جنگ به رأی جوانان در جنگ اُحد

سوالات درس ۱۰

۱- پیامبر در چه تاریخی وفات یافت؟

حضرت محمد (ص) در ۲۸ صفر ۱۱ هجری
در مدینه وفات یافت و در همان شهر به خاک سپرده شد

۲- در منطقه سقیفه بنی ساعده چه ماجرای اتفاق افتاد؟

لحضاتی پس از رحلت حضرت رسول، عده ای از مهاجرین و انصار در
منطقه سقیفه بنی ساعده بدون توجه به وصیت پیامبر در غدیر خم ابوبکر را که
از مهاجرین کهنسال بود به عنوان خلیفه اول برگزیدند.

۳- چرا امام علی (ع) در مقابل ماجرای سقیفه ی بنی ساعده و انتقاب ابوبکر سکوت کرد؟

علی (ع) با سکوت خود مانع بروز تفرقه و درگیری میان مسلمانان شد تا اسلام پایدار بماند.

۴- هر کدام از سه خلیفه قبل از امام علی (ع) چند سال حکومت کردند و چه اقداماتی در زمان آنان انجام شد؟

[۱]- ابوبکر (۲سال) - قبل از مرگ ، عمر بن خطاب را جانشین خود کرد

[۲]- عمر (۱۰ سال) - ایران ، سوریه ، لبنان ، فلسطین و مصر را تصرف کرد و با تشکیل شورا توسط وی عثمان خلیفه سوم شد.

[۳]- عثمان (حدود ۱۳ سال) ، رواج زندگی اشرافی - فوشگذرائی اطرافیان

خلیفه - تسلط خاندان بنی امیه بر بیت المال مسلمانان

- تبعید یاران نزدیک پیامبر از جمله ابوزر، عمّار و مالک اشتر

۵- عثمان چرا و چگونه کشته شد؟

عملکرد اطرافیان خلیفه سوم، نارضایتی گروهی از مسلمانان را برانگیخت. آنان
ن از نقاط

مقتل بومرینه آمدند و اعتراض خود را نسبت به عملکرد عاملانش اعلام کردند.

امام علی (ع) تلاش زیادی کرد که مخالفان را آرام کند و مانع بروز درگیری و خونریزی شود،

اما سرانجام معترضان فشمگین به خانه خلیفه هجوم بردند و او را کشتند.

۶- ویژگیهای منحصر به فرد امام علی (ع) نسبت به دیگر اصحاب پیامبر چه بود؟

امام علی (ع) فرزند ابوطالب در کعبه به دنیا آمد. دوران کودکی و نوجوانی را در خانه پیامبر و تحت تربیت وی به سربرد. وینفستین مردی بود که به پیامبر اسلام ایمان آورد و همواره پیامبر را در راه گسترش اسلام یاری داد. شهادت و فداکاری امام علی (ع) و خوابیدن در بستر رسول خدا، سبب شد که پیامبر بدون آسیبی از مشرکان،

مکه را به سوی مدینه ترک کند. دلوری و شجاعت امیرمؤمنان در جنگهای دوران پیامبر مشهور است.

۷- امام علی (ع) در زمان سه خلیفه قبل قبل از خود چه اقداماتی انجام داد؟

در دوران سه خلیفه قبلی، آن حضرت به تفسیر قرآن، تربیت شاگردان و پاسخ گویی به سؤالات دینی مردم می پرداخت. همچنین ایشان به عمران و آبادی و احداث نخلستان ها توجه زیادی داشت.

۸- چه زمانی و چرا مردم از امام علی (ع) خواستند تا خلافت را بر عهده بگیرد؟

پس از کشته شدن عثمان، مردم دریافتند که جامعه اسلامی بی سرپرست مانده است. بسیاری از مهاجرین و انصار خواهان بیعت با علی (ع) شدند، اما آن حضرت تمایلی به پذیرش خلافت نداشت. سرانجام بر

۱ اصرار زیاد مردم، امام علی (ع) منصب خلافت را پذیرفت. اکثر مهاجرین و انصار به

جز تعدادی از اشراف بنی امیه با امام در مسجد مدینه بیعت کردند.

۹- چرا ریاست طلبان و ثروت اندوزان جنگجویی چون بَمل ، صَفین و نَهروان را بر امام علی (ع) تممیل کردند؟

اصرار امام علی (ع) بر عمل به قرآن و سنت پیامبر و اجرای عدالت و اطمینان ریاست طلبان و ثروت اندوزان به اینکه امام به دلفواه آنان عمل نخواهد

۱۰- امام علی (ع) برای جلوگیری از فونریزی میان مسلمانان قبل از شروع جنگها چه اقدامی انجام داد؟

از آنها که امام علی (ع) هیچ

گونه تمایلی به جنگ و فونریزی میان مسلمانان نداشت، کوشید از طریق گفت و گو و نصیحت بیعت

شکنان و شورشیان، را قانع کند که دست از تفرقه و آشوب‌داری‌ها بردارند؛ اما شورشیان

اقدام

به جنگ کردند.

۱۱- نتیجه جنگ جمل و صفین چه شد؟

امام در جنگ جمل بیعت شکنان را شکست داد. در صفین امام علی

(ع) به مقابله با سپاه معاویه رفت و آنها را ظالمین نامید. پایداری

یاران امام علی (ع)

به ویژه مالک اشتر آثار شکست را بر چهره سپاه ستمگر آشکار ساخت، اما در

آخرین

لمظات، نیرنگ عمرو عاص مانع پیروزی سپاهیان امام علی (ع) شد.

۱۲- امام علی (ع) چند سال حکومت کرد و چرا کوفه را مرکز خلافت خود

قرار داد؟

امام علی (ع)

حدود ۵ سال مطابق تعالیم اسلام و روش سنت (حضرت محمد ص)

حکومت کرد. امام در ابتدای

حکومت خود، برای دفع تهدیدات بیع تشکنان و دشمنان عدالت از مدینه ره

سپار عراق

شد و شهر کوفه را مرکز خلافت خود قرار داد.

۱۳- مهم ترین ویژگی ها و دستاوردهای حکومت امام علی (ع) چه بود؟

[۱] ساده زیستی و مقابله با اشراف یگری

[۲] تأکید بر عدالت

[۳] برگزیدن افراد صالح به حکومت ولایات

[۴] مدارا با مخالفان

۱۴- اشرافی گری چگونه میان مسلمانان شکل گرفت و امام علی

(ع) برای گسترش ساده زیستی چه کرد؟

فتوحات مسلمانان اگرچه موجب ورود اسلام به سرزمین های پهناوری

شد، اما ثروت و غنای حاصل از فتوحات، سبب ثروت

اندوزی و تقویت اشرافی‌گری در میان عده‌ای گردید. امام سعی می‌کرد با گفتار و کردار خویش توجه مردم را به ارزش‌های دینی و سنت پیامبر جلب نماید.
د. فطبه‌های فراوانی از ایشان در این موضوع

باقی مانده است. آن حضرت با زندگی بسیار ساده و به دور از تملکات، الگوی مناسبی برای دیگران بود.

۱۵- چه مواردی سبب شد بر نفی از افراد متوجه مصمم بودن امام علی

(ع) در اجرای عدالت شوند و با وی به دشمنی پردازند؟

در حکومت امام علی (ع) تمامی مسلمانان از احترام و حقوق برابر برخوردار بودند. امام در توزیع بیت‌المال هیچ مسلمانی را بر مسلمان دیگر برتری نمی‌داد و برای عرب و

غیرعرب سهمی یکسان در نظر می‌گرفت. کسانی که پیش از آن، سهم بیشتری از بیت‌المال می‌گرفتند در برابر این شیوه عادلانه امام مقاومت کردند.
د. آنها وقتی پی بردند

که امام علی

(ع) در اجرای عدالت مصمم است، به دشمنی با ایشان پرداختند.

۱۶- امام علی (ع) در انتصاب افراد برای حکومت ولایات چگونه عمل می کرد؟

امام افراد را بر پایه شایستگی و لیاقت برای حکومت ولایات برمیگزید و حاضر نبود برای رسیدن به هدف، از اشخاص ناصالح و ستمگر استفاده کند.

برخی از یاران امام علی (ع) به آن حضرت پیشنهاد می کردند که افرادی که برای حکومت مشکل ایجاد می کنند، مقام بدهد؛ امام می فرمود: «آیا من پیروزی را با ستم به دست آورم؟»

۱۷- معاویه از چه زمانی حاکم شام (سوریه امروزی) بود و شرط وی برای اطاعت از امیر مؤمنان علی (ع) چه بود؟

معاویه پسر ابوسفیان که از زمان خلافت عمر حاکم شام (سوریه امروزی) بود

بود، اعلام کرد در صورتی از امام اطاعت می کند که حکومت شام و مصر به او وا
گذار شود

؛ اما امام با شناختی که از دشمنی امویان با اسلام و پیامبر داشت فرموده:
خداوند دوست ندارد که من «گمراه کنندگان» رایا و خود قرار دهم.

۱۸- بر فرورد امام علی (ع) با مخالفان و منتقدان چگونه بود؟

امام علی (ع) با مخالفان مدارا می کردند و از انتقادهای آنان
ناراحت و فشمگین نمی شد و حتی سوهمشان را از بیت المال نیز پرداخت می
کرد. امام زمانی با مخالفان بر فرورد می کرد که آنها دست به شمشیر می بردند
>

۱۹- امام حسن (ع) چه زمانی به خلافت رسید؟

پس از شهادت امیر مؤمنان در ۲۱، رمضان سال ۴۰ ه.ق. مردم کوفه با امام
حسن (ع) بیعت کردند.

۲۰- چرا امام حسن (ع) مجبور به صلح با معاویه شد؟

معاویه در اولین روزهای خلافت امام حسن (ع) به عراق لشکر کشید و با دادن وعده هایی چون مقام و پول حتی یاران نزدیک امام را فریب داد و امام حسن (ع) با شرایطی مجبور به صلح شد.

۲۱- معاویه پس از تمویل صلح بر امام حسن (ع) و نشستن بر مسند

خلافت در شام چه اقداماتی انجام داد؟

او که سیاستمداری فریبکار بود با دادن پول و مقام افراد زیرکی چون عمرو عاص را که نقش مهمی در شکست نوردن در جنگ صفین داشت را جذب خود کرده بود -

همچنین به موارد ذکر شده در پیمان نامه عمل نکرد - و به دستور او بر منبر ها و نماز جمعه از امام علی (ع) بدگویی میکردند.

۲۲- چه زمانی و چگونه زمینه های قیام امام حسین (ع) فراهم شد؟

امام حسین (ع) سا لها در کنار پدرش امیر مؤمنان و برادرش امام حسن (ع)
در صحنهٔ جهاد و

مبارزه حاضر بود. آن حضرت پس از شهادت برادر، با سفرانی و نامه
های افشاگرانه علیه حکومت ظالمانهٔ معاویه مبارزه کرد. پس از مرگ معاویه،
پسرش یزید طبق وصیت او به خلافت رسید. یزید مانند جوانان دوران جاهلیت
رفتار می کرد. ظلم و فساد آشکار او در جهان اسلام شهرت داشت.

۲۳- چرا امام حسین (ع) پس از به قدرت رسیدن یزید از مدینه به مکه
رفت؟

امام حسین (ع) که نمی
خواست با یزید بیعت نماید، با خانواده و بستگان خود از مدینه راهی مکه شد. او
ام قصد

داشت

که در پناه خانهٔ فدا و با استفاده از ایام حج، مردم را برای مخالفت با حکومت
ستمکار و فاسد یزید آماده کند.

۲۴- چرا امام حسین (ع) به سوی کوفه حرکت کرد؟

مردم کوفه که از حرکت آن حضرت به سوی مکه آگاه شده بودند با نوشتن نامه

ه های فراوان، ایشانرا به آن شهر دعوت

کردند. امام نفست اعتنایی به آن نامه

ها نکرد، اما با اصرار کوفیان، پسرعموی خود مسلم

بن عقیل را روانه آنها کرد. پس از

ورود مسلم به کوفه، هزاران نفر با مسلم به نمایندگی از امام حسین (ع) بیعت

ت کردند.

امام نیز پس از دریافت نامه مسلم، عازم کوفه شد.

۲۵- یزید پس از شنیدن خبر حرکت امام حسین (ع) چه اقدامی انجام داد؟

یزید با شنیدن اخبار کوفه، عیدالله بن زیاد را که مردی سنگدل و خونریز بود به

حکومت آنها منصوب کرد. عیدالله با

ایجاد رعب و وحشت مردم را ترساند و مسلم بن عقیل را دستگیر کرد و به

شهادت رساند. او سپس مردم کوفه را وادار کرد که

آماده جنگ با فرزند پیامبر شوند. سپاه یزیدمانع رسیدن امام و یارانش به کوفه شدند و کاروان آن حضرت را ناچار به توقف در سرزمین گرم و خشک کربلا (نینوا) نمودند

۲۶- لشکریان یزید که امام و یارانش را در کربلا مجبور به توقف کرده بودند چه بر فردی با آنان کردند؟

. لشکریان یزید که تعدادشان بسیار زیاد بود، امام حسین (ع) و یارانش را محاصره

و در روز عاشورا جنگ را آغاز کردند. امام و یارانش که مرگ در راه عقیده و ایمان را

سعادت و زندگی در سایه حکومت مستمکران را ننگ می دانستند، شجاعانه جنگیدند و در راه حق به شهادت رسیدند.

۲۷- چرا قیام کربلا و شهادت امام حسین (ع) نیاز بود؟

اینکه نیم قرن بعد از رحلت رسول خدا، فرد فاسد و گنه کاری چون یزید به عنوان

خلیفهٔ مسلمانان به قدرت رسید، نشانمیدهد که جامعهٔ اسلامی «چار انصرا
ف بزرگی شده بود. فقط حرکتی عظیم
مانند قیام کربلا و شهادت امام حسین و فرزندان، بستگان و یارانش می
توانست از گسترش اینانصراف جلوگیری کند.

۲۸- امام حسین (ع) برای قیام خود چه اهدافی را برشمرده است؟

امام حسین (ع) در وصیت نامهٔ خویش،
«در بارهٔ هدف قیام خود فرموده است: «هدف من
اصلاح امتبرّم، رسول الله، امر به معروف و نهی
از منکر و پیاده کردن سیرهٔ رسول الله و پدرم علی بن ابیطالب است.»

۲۹- اهداف قیام کربلا چگونه بر همگان آشکار شد؟

حضرت زینب پس از شهادت برادر
خود، در دوران اسارت با سفیران یهودی، روشنگرانه،
اهداف قیام کربلا و پهرهٔ واقعی حکومت ستمکار بنی
امیه را برای همگان آشکار کرد.

۳۰- قیام کربلا و حادثه عاشورا چه تأثیری بر مردم جهان گذاشته است؟

تاریخ گواهی می دهد که از آن پس قیام های
زیادی در جهان اسلام و نواحی دیگر از قیام عاشورا الگو گرفته
اند. این قیام تأثیر بسیاری در
روحیهٔ ظلم ستیزی مسلمانان به ویژه شیعیان بر جای نهاده است.

سوالات درس ۱۱

۱- چه زمانی را میتوان پایان دوره ی ایران باستان دانست؟

از زمان ورود اعراب مسلمان به کشور ما و فروپاشی حکومت ساسانی

۲- همزمان با ظهور اسلام در عربستان چه کسی بر ایران حکومت می کرد

و اوضاع ایران چگونه بود؟

فسرو پرویز بر ایران، حکومت می کرد. او دعوت پیامبر (ص) را برای قبول اسلام نپذیرفت. وقتی فسرو پرویز به دست پسر خود به قتل رسید، رقابت و دشمنی در درون دربار ساسانی، بیشتر شد؛ به طوری که در مدت چهار سال، بیش از ده نفر بر تخت شاهی نشستند.

۳- چه عواملی سبب ضعف و سقوط ساسانیان شد؟ (اوضاع ایران در آستانه حمله اعراب چگونه بود؟)

- ✱ کاهش توان جنگی و ضعیف شدن رومیه سپاهیان به خاطر شورشهای فرماندهان و دغالت های آنان در رقابت های سیاسی
- ✱ نارضایتی مردم به دلیل وجود نظام طبقاتی، بی عدالتی ها و تبعیض های اجتماعی و مالیاتهای سنگین
- ✱ گسترش قحطی (کمبود غذا) بر اثر طغیان رودهای دجله و فرات و شیوع بیماری طاعون و وبا

۴- فرمان حمله به مرزهای حکومت ساسانیان و امپراتوری روم شرقی را کدام یک از خلفا صادر کرد؟

ابوبکر

۵- ایران چه زمانی و چگونه توسط اعراب مسلمان فتح شد؟

به فرمان ابوبکر اعراب با حمله به مرزهای ایران مناطقی از بین النهرین (سواد) را تصرف کردند در زمان عمر قسمتهای زیادی از ایران فتح شد. ساسانیان در نبرد قادسیه شکست خوردند و رستم فرخ زاد فرمانده سپاه ساسانیان کشته شد و تیسفون پایتخت ساسانیان تصرف شد. در جنگ نهاوند یزدگرد سوم آخرین پادشاه ساسانی شکست خورد و شهرهای ایران به تصرف اعراب درآمد.

۶- پس از کدام جنگ شوهای ایران با سرعت بیشتری به تصرف

اعراب درآمدند؟

نهاوند

۷- حکومت ساسانیان بر ایران چه زمانی پایان یافت ؟

با ورود اعراب به خراسان، یزدگرد سوم به دست آسیابانی در مرو به قتل رسید

(د) ۳۱ ق (و امپراتوری ساسانی

که بیش از چهارصد سال بر ایران فرمانروایی کرده بود، به پایان رسید.

۸- ویژگی های دوران خلافت امویان را بنویسید.

* بنانهادن حکومت بر پایه فشم و ظلم

* پای بند بودن به دستورات دینی

* حکومت اشراف و سران قبایل عرب بر ولایات ایران

* برتر دانستن قوم عرب بر سایر اقوام و تفقیر اقوام غیر عرب از جمله

ایرانیان

۹- مرکز خلافت امویان کدام شهر بود ؟

شهر شام (دمشق امروزی)

۱۰- امامانی که در زمان امویان به شهادت رسیدند، را نام ببرید.

در دوران بنی امیه، علاوه بر امام حسن و امام حسین، امام سجاد و امام محمد باقر؛ نیز به شهادت رسیدند و شیعیان، آزار و اذیت فراوانی را تحمل کردند.

۱۱- چرا ایرانیان با شور و شوق به قیام مفتح پیوستند؟

مردم ایران که از ظلم و ستم و قو مگرایی امویانبه ستوه آمده بودند، از هر فرصتی

برای مخالفت و مبارزه با حکومت اموی، استفاده می

کردند. ایرانیان در بسیاری

از قیامها و شورشهایی که علیه امویان به وقوع پیوست، حضور مؤثری داشتند.

وقتی مفتح ثقفی در کوفه به فونفواهی امام حسین

(ع) و یارانش قیام کرد، ایرانیانبا شور و شوق به او پیوستند.

۱۲- عباسیان چگونه به فلاحت رسیدند؟

خاندان عباسیان از مخالفان بنی امیه بودند. در اواخر حکومت اموی، آنها
نمایندگانی را به نقاط مختلف ایران از جمله خراسان فرستادند و مردم را به قیام

۴

علیه بنیامیه و حکومت یکی از افراد خاندان پیامبر (ص) دعوت کردند، اما نمی‌گفتند منظورشان از آن فرد چه کسی است. ایرانیان مسلمان و به ویژه خراسانیان، دعوت

عباسیان را پذیرفتند. سرانجام ابومسلم، سردار ایرانی در خراسان قیام کرد.

او موفق شد امویان را شکست دهد و سَفّاح از خاندان عباسیان را به خلافت برساند.

۱۳- مرکز خلافت عباسیان چه شهری بود و چه کسی آن را بنا کرد؟

منصور، خلیفه دوم عباسی، شهر بغداد را بنا کرد و آن را مرکز خلافت عباسیان قرار داد.

۱۴- شباهت و تفاوت عباسیان با امویان چه بود؟

عباسیان نیز در ظلم و ستم، دست کمی از امویان نداشتند. خلفایعباسی از جمله منصور،

هارون الرشید و متوکل، امامان شیعه را به سبب مبارزه با ظلم و ستم، به زندان

انداختند و به شهادت رساندند. آنها نیز همچون امویان در کاخها به خوشگذرانی می پرداختند. خلفایعباسی بر خلاف امویان از ایرانیان در سمت های مهمی چون وزارت و فرماندهی سپاه و حکومت شهرها، استفاده می کردند

۱۵- ایرانی که به خدمت عباسیان درآمد چه سرنوشتی پیدا کردند؟

بسیاری از ایرانیانی که به خدمت خلافت عباسی درآمد، سرنوشت تلخ و ناگوار داشتند؛

چنانکه منصور عباسی نایوانمردانه ابومسلم فراسانی را به قتل رساند.

۱۶- برمکیان که بودند و چه موقعیتی در زمان خلافت عباسیان داشتند و چه سرنوشتی پیدا کردند؟

برمکیان نیز که از خاندان های مشهور ایرانی بودند، به سرنوشت ابومسلم دچار شدند. این خاندان در زمان خلافت هارون، عهده داری وزارت و حکومت ولایات شدند و نفوذ و قدرت فراوان کسب کردند. خلیفه ناگهان بر آنان فحش گرفت و دستور داد آنها را از قدرت برکنار و زندانی کنند و به قتل برسانند.

۱۷- ضعف و تجزیه قلمرو عباسیان از چه زمانی آغاز شد؟

در قرن سوم هجری، خلافت عباسی رو به ضعف نهاد. در چنین شرایطی بود که به تدریج حکومت هایی در نقاط مختلف ایران شکل گرفت و تجزیه قلمرو پهناور خلافت

آغاز شد.

۱۸- کدام ایرانی نخستین بار، به حضور پیامبر رسید و مسلمان شد؟ در کدام جنگ به مسلمانان کمک کرد و نظر پیامبر درباره او چه بود؟

به گفته برخی از مورخان، سلمان فارسی نخستین ایرانی بود که در مدینه به حضور حضرت محمد (ص) رسید و به دین اسلام مشرف شد. سلمان در جنگ احزاب (فندق) حضور داشت و پیشنهاد کرد برای دفاع از شهر مدینه در مقابل حملهٔ مشرکان، فندقی مفر شود. پیامبر در بارهٔ او فرمود: «سلمان از اهلبیت ماست»

۱۹- نام چند تن از یاران باوفای امام علی (ع) را بنویسید.

. سلمان مقدار، ابوذر و عمار،

۲۰- حاکمان ایرانی یمن چه زمانی مسلمان شدند؟

در زمان رسول خدا به مدینه رفتند و به دین اسلام ایمان آوردند.

۲۱- علل علاقه مندی ایرانیان به دین اسلام چه بود؟

. پیام اسلام، برابری و برادری بود؛ این پیام برای مردم ایران که از امتیازات

طبقاتی

اشراف نafشود بودند، جزاییت فراوانی داشت. علاوه بر آن، اخلاق و رفتار پیا
مبدا (ص)

و امامان شیعه، نقش مهمی در علاقه مندی ایرانیان به دین اسلام داشت.
امام علی (ع) در دوران حکومت خود هیچ برتری و امتیازی برای اعراب، نسبت
ت به

غیر اعراب در نظر نم یگرفت. از

این رو، ایرانیان علاقه و ارادت خاصی به آن حضرت و فرزندان او پیدا کردند.

حضرت امام رضا (ع) و فوادرش حضرت معصومه و برادرش حضرت شاهچراغ و

دیگر امامزادگان در ایران، تأثیر زیادی بر توجه و گرایش مردم
ایران به دین اسلام گذاشت.

سوالات درس ۱۲

۱- در زمان عباسیان چگونه شرایط برای تشکیل سلسله های ایرانی بوجود

آمد؟

خلافت عباسیان پس از یک قرن فرمانروایی، ضعیف شد و فلما در اداره قلم
رو پهناور

خود ناتوان بودند. از اینرو،

شرایط مناسبی برایشکیل سلسله های ایرانی به وجود آمد

۲- در زمان سلطه عباسیان بر ایران (بین قرن ۳ تا ۵ هجری) کدام
سلسله ها بر بخشهایی از ایران حکمت می کردند؟

سلسله های طاهریان، صفاریان، علویان، سامانیان و آل بویه، مهمترین سلسله
ه های

ایرانی بودند که در فاصله قرن های سوم تا پنجم هجری بر بخشهایی از ایران
حکومت می کردند. این سلسله ها به جز علویان طبرستان، ریشه و تبار ایرانی
داشتند. آنها به تدریج به حکومت عباسیان بر ایران پایان دادند.

۳- سلسله های طاهریان، صفاریان، علویان، سامانیان و آل بویه چگونه
به قدرت رسیدند و روابط آنها با خلفای عباسی چگونه بود؟

*ظاهر ذوالیمینین مؤسس سلسله طاهریان و امیر اسماعیل
سامانی مؤسس سلسله سامانیان به فرمان و تأیید مأمون عباسی به قدرت
رسیدند . رابطه دوستانه با خلیفه داشتند و در اداره امور مستقل بودند.
*یعقوب لیث مؤسس سلسله صفاریان بدون اجازه خلیفه عباسی و با حمایت
مردم و گروه عیاران به قدرت رسید و او دشمن خلیفه بود.
*علویان به دلیل پیروی از مذهب شیعه از حکومت عباسیان اطاعت نمی
کردند و دشمن خلیفه عباسی بودند.
*آل بویه پس از تصرف بغداد خلفای عباسی را مجبور به اطاعت از خود کرد.

۴- کدام سلسله ها پیرو مذهب شیعه بودند و چه اقداماتی انجام شد؟
علاوه بر علویان طبرستان، آل بویه نیز پیرو مذهب شیعه بودند. در دوران حکومت آنها،

معارف و فرهنگ شیعه در ایران مورد توجه قرار گرفت و گسترش یافت
به دستور فرمانروایان آل بویه به خصوص عضدالدوله که مشهورترین فرمانروای
آل بویه بود، حرم مطهر امامان : در نجف، کربلا و کاظمینبازسازی شد و مراسم

روز عید غدیر و مجالس سوگواری امام حسین(ع) با شکوه برگزار می شد.

۵- تأثیر اسلام بر فرهنگ ایرانی و تأثیر دانشمندان ایران بر اسلام چگونه بود؟

اسلام روح و جان تازه‌ای به جامعه و فرهنگ ایرانی دمید و به آنتنرک و پویایی

خاصی بخشید. ایرانیان سابقه ای

طولانی در علم و دانش و هنر داشتند؛ آنان پس از پذیرش اسلام، از تمام توان

و استعداد خود برای پیشرفت و گسترش فرهنگ و تمدن اسلامی، استفاده کردند. ایرانیان مسلمان در تأسیس و

گسترش معارف اسلامی، علوم انسانی و علوم تجربی، هنر و ادبیات پیشگام بودند

۶- عالمان و دانشمندان مسلمان ایرانی در چه رشته‌هایی آثار سودمندی ارائه کردند؟

در معارف اسلامی، تفسیر قرآن، فلسفه، تاریخ، جغرافیا و موسیقی
ایرانیان حتی در زبان و ادبیات عربی نیز پیشتاز بودند و قواعد صرف و نحو و
دستور زبان و ادبیات عربی توسط ادیبان ایرانی تدوین شد.

۷- افرادی چون عبدالله بن مُقَفَّع در انتقال میراث ادبی و تاریخی ایران
باستان به جامعه اسلامی در قرون نخست هجری چه نقشی داشتند؟
. نویسندگان و مترجمان ایرانی مانند عبدالله بن مُقَفَّع [مشهور به روزبه ایرانی
]، کتاب هایی

را در موضوع تاریخ پادشاهان و قهرمانان کهن ایران و نیز اندرزنامه
ها و آداب کشورداری از زبان پهلوی به زبان عربی ترجمه کردند.

۸- کدام سلسله ها نقش بیشتری در رونق و شکوفایی فرهنگ و تمدن
ایرانی - اسلامی داشتند؟

سامانیان و آل بویه بیشتر فرمانروایان این سلسله ها به علم و ادب علاقه
مند بودند و برای عالمان، دانشمندان و ادیبان، ارزش و احترام
فراوانی قائل می شدند

. پایتفت این سلسله

ها، مرکز دانش و ممل پژوهش بزرگان علم و ادب بود. وزیرانی که در آن ز

مان امور کشور را اداره می

کردند، اغلب مردانی با فرهنگ و دانش دوست بودند. برخی از آنان مانند

فاندرانیپهانی و فاندان بلعمی (وزیران سامانیان) در شمار عالمان و ادیبان ما

قرار داشتند.

۹- دو وزیر دانشمند دوره سامانیان را نام ببرید.

بلعمی - بیهانی

۱۰- زبان اداری و زبان گفتاری پس از ورود اسلام به ایران چه بود؟

پس از ورود اسلام به ایران تا مدت ها، عربی، زبان اداری ایران بود. فرما ز

ها و نامه های اداری به زبان عربی نوشته می

شد و دانشمندان نیز کتابهای خود را به عربی می

نوشتند. مردم ایران اگرچه به عربیبه عنوان زبان قرآن احترام می

گذاشتند، اما همچنان به زبان فارسی، سخن می گفتند.

۱۱- از چه زمانی توجه به زبان فارسی بیشتر و رونق ادبیات فارسی آغاز شد؟

از قرن سوم هجری به بعد، در نتیجه علاقهٔ امیران و وزیران، حکومت‌های صفاریان و سامانیان به فرهنگ و زبان ایرانی، رونق ادبیات فارسی آغاز شد.

رودکی، پدر شعر فارسی با تشویق و حمایت سامانیان، اشعار خود را سرود. فردوسی نیز در اواخر دورهٔ سامانیان، سرودن شاهنامه را آغاز کرد.

۱۲- معماری ایران در دوره اسلامی چگونه بود و در کدام بناها هنر و معماری ایرانی به چشم می‌خورد؟

معماری و هنر ایران در دوران اسلامی در ادامه معماری عصر باستان بود. مساجد از نخستین جلوه

های مهم معماری ایرانی اسلامی بودند. برخی از مساجد در ابتدای ورود اسلام به ایران بر اساس اصول معماری دوره ساسانی ساخته شدند. آرامگاه ا هها،

جلوه شکوهمند دیگری از میراث معماری ایرانی اسلامی به شمار می
روند. آرامگاه امیراسماعیل
سامانی در بفارا و آرامگاه قابوس و شمگیر در گنبد قابوس از آن جمله اند.

درس ۱۳

۱- سه سلسه ترک تبار که از اواخر قرن ۴ تا اوایل قرن ۷ در ایران
حکومت کردند را نام ببرید.

غزنویان - سلجوقیان - فوارزمشاهیان

۲- غزنویان که بودند و چرا به این نام مشهور شدند؟

غزنویان دودمانی ترک تبار بودند که چون حکومت خود را از
شهر غزنین (غزنه) آغاز کردند به این نام مشهور شدند.

۳- غزنویان چگونه پس از سامانیان به قدرت رسیدند؟

پس از ضعف سامانیان ، محمود غزنوی که
حاکم غزنه بود، فراسان را تصرف کرد. خلیفه عباسینز حکومت
او را به رسمیت شناخت. سلطان محمود غزنوی به پشتوانه سپاه
نیرومند خود در اخلبیلگها، پیروزی هایی به دست آورد و قلمرو
غزنویان را تازی در مرکز ایران گسترش داد.

۴- علت شهرت سلطان محمود غزنوی در تاریخ چیست؟

به سبب لشکرکشی های متعدد سلطان به هندوستان

۵- علت اصلی لشکرکشی سلطان محمود غزنوی به هندوستان چه بود؟
به بهانه رواج اسلام اما در اصل به طمع ثروت هنگفتی بود که در این کشور
وجود داشت.

۶- سلطان محمود غزنوی در حمله به هندوستان چه اقداماتی انجام داد و
چه غنائمی به دست آورد؟

وی در این لشکرکشی‌ها مناطقی از هندوستان را تصرف نمود و معبد سومنا
ت را

خراب کرد. او اسیران زیادی را با خود به سرزمین
های دیگر برد و ثروتها و غنائم زیادی به دست آورد که بفشیرا به
خلیفه^۷ عباسی پیشکش کرد.

۷- پس از سلطان محمود چه کسی حاکم غزنویان شد و چه تفاوتی با وی
داشت؟

پسرش سلطان مسعود -

اگر چه، سلطان مسعود فرمانروایی بیباک و جسور بود اما تدبیر پدر را نداشت.

او از سلجوقیان شکست خورد و مدتی بعد توسط سپاهیان شورشی خود

به قتل رسید.

۸- قدرت و حکومت غزنویان بر چه چیزی استوار بود؟ چرا؟

بر نیروی نظامی استوار بود و آنها از محبوبیت و مقبولیتی که صفاریان و سامانیان
ان

و آل بویه در بیتوده^۱ مردم داشتند، بی بهره بودند.

۹- رابطه غزنویان با خلفای عباسی چگونه بود؟

رابطه^۱ حکومت غزنویان با خلفای عباسی دوستانه بود و سلاطین غزنوی به ویژه
شاه سلطان محمود، خود را مطیع و تابع
خلافت عباسی می دانستند.

۱۰- سسلجوقیان چگونه به قدرت رسیدند؟

سلجوقیان نیز طایفه
ای از ترکان بودند که پس از پذیرش اسلام به ماوراءالنهر مهاجرت کردند.
یکی از نوادگان سلجوق (جد سلجوقیان) به نام طغرل پس از شکست سلطان ه
سعود غزنوی، در نیشابور بر تفت نشست.

۱۱- چرا خلیفه عباسی به طغرل لقب «سلطان رکن الدین» را داد و حکومت او را بر ایران و عراق تأیید کرد؟

الف - براندازی حکومت شیعه مذهب آل بویه

ب - از میان برداشتن خطری که از

جانب خلافت فاطمی مصر متوجه خلافت عباسی بود.

۱۲- اوج قدرت سلجوقیان در زمان کدام حاکم سلجوقی بود؟ چرا؟

آلب ارسلان، برادرزاده و جانشین طغرل بود و توانست با راهنمایی فواجه نظا
م الملك

وزیر، رقیباندافلی را سرکوب کند و بر قدرت و استمکام حکومت سلجوقی بیفزاید.

آلب ارسلان همچنین به ارمنستان و گرجستان لشکرکشی کرد. او در نبرد ملازگرد

در سال ۴۶۳ ق، رومیان را شکست سختی داد

و امپراتور روم شرقی را به اسارت گرفت.

در نتیجهٔ این پیروزی، بخشهای وسیعی از آسیای صغیر به تصرف سپاهیان

سلجوقی

در آمد.

۱۳- قلمرو سلجوقیان در زمان چه کسی گسترش پیدا کرد؟ و به کدام شهر

توجه بیشتری کرد؟

ملکشاه، پسر آلب ارسلان، از دیگر پادشاهان مشهور سلجوقی بود.

وی مناطقی از ماوراءالنهر و شامرا فتح کرد و حکومت سلجوقیان در دورهٔ او بر

ه اوج

قدرت رسید. به طوری که در آن دوره، محدودهٔ جغرافیای ایران با زمان ساسان

یان

برابری می

کرد و از ماوراءالنهر در شرق تا دریای مدیترانه در غرب گسترش یافته بود.

در آن زمان اصفهان که پایتخت سلجوقیان بود به شهری بزرگ و آباد تبدیل

شد.

۱۴- از چه زمانی تجزیه و فروپاشی قلمرو سلجوقیان آغاز شد؟

پس از مرگ ملکشاه، شاهزادگان و فرماندهان نظامی برای رسیدن

به تاج و تفت به جان یکدیگر

افتادند و این اختلافات تا سقوط سلجوقیان، ادامه پیدا کرد.

۱۵- خوارزمشاهیان حاکم کدام منطقه بودند و چه زمانی سلجوقیان را

شکست دادند؟

خوارزم، نایبه

ای حاصلخیز و آباد در جنوب دریایچه^۱ خوارزم (آرال) بود و از عهد باستان به

شاهان آنجا،

خوارزمشاهی گفتند. خوارزمشاهیان، نفست دست نشانده^۲ سلجوقیان بودند

اما وقتی حکومت سلجوقی ضعیف شد، آنها از فرمانبری

سرپیچی کردند و سرانجام یکی از فرمانروایان خوارزم آخرین سلطان سلجوقی را

شکست داد و بر بخش های زیادی از ایران چیره شد.

۱۶- چرا پایه های حکومت فوارزشاهیان پندان مکم نبود و این مسئله سبب هجوم چه قومی به ایران شد؟

از یکسو، خلیفه عباسی فرمانروایی آنها را به رسمیت نمی شناخت

از سوی دیگر، تسلط بر فرمانروایان مملی نداشتند

. در چنین شرایطی بود که چنگیزخان مغول به ایران هجوم آورد

درس ۱۴

۱- چرا از میان سه سلسله ترک تبار ، سلجوقیان مهم تر بودند؟

الف - تأثیر در تحولات ایران و سایر سرزمین های اسلامی

ب - وسعت قلمرو

ج) گسترش علم و دانش هنر و معماری

۲- تشکیلات اداری و حکومتی سلجوقیان برگرفته از کدام سلسله ها بود؟

برگرفته از سامانیان و غزنویان - البته تشکیلات آن دوره ها نیز برگرفته از
نظام اداری و حکومتی ایران باستان بود

۳- در دوره سلجوقیان چه کسی قدرت معنوی و چه کسی قدرت سیاسی
و نظامی داشت؟

در رأس حکومت سلجوقی، سلطان قرار داشت. در آن دوره، خلیفه عباسی
بیشتر ریاست معنوی و دینی داشت و
قدرت سیاسی و نظامی در اختیار سلاطین بود.

۴- چرا سلاطین سلجوقی سعی می کردند خود را مطیع و پشتیبان خلیفه
نشان دهند؟

سلاطین سعی می کردند برای مشروعیت بخشیدن به حکومت خود و جلب نظر
مردم، خود را مطیع و پشتیبان
دستگاه خلافت نشان دهند.

۵- ویژگی شاهان دوره سلجوقی چه بود؟

اگرچه شاهان در امور مقتلف با وزرا مشورت می‌کردند اما رأی و نظر آنها مافوق همه بود. در این دوره نیز سلاطین با ظلم و خودکامگی حکومت می‌کردند و منتقدان و مخالفان خود را به سقتی مجازات می‌کردند. سلاطین زندگی پرتبملی داشتند و صاحب املاک و ثروت زیادی بودند.

۶- چرا سلجوقیان به وجود وزیران ایرانی برای اداره کشور نیازمند بودند؟

سلجوقیان، مردمانی گله دار (دامدار) و بیابانگرد بودند که با زور شمشیر، امور سیاسی و نظامی را در اختیار گرفتند، آنها از شهرنشینی و کشورداری بی‌خبر بودند و برای ادارهٔ قلمرو پهناور خود ناگزیر شدند از وزیران ایرانی استفاده کنند.

۷- دو تن از وزیران مهم سلجوقیان را نام ببرید.

عمیدالملک گندری - وزیر سلطان طغرل نقشی مؤثر در موفقیت های این سلطان داشت.

خواجه نظام الملک - وزیر آلب ارسلان و ملکشاه نیز چنان قدرت و نفوزی داشت که کمتر کاری بدون صلاحدید و مشورت او انجام می گرفت.

۸- تنظیم رابطه سلطان با فلیفه و دیگر فرمانروایان از وظایف چه کسی بود؟

از وظایف وزیران

۹- دوره سلجوقیان از چه نظر از دوره های برجسته تاریخ ایران محسوب می شود؟

از نظر گسترش دانش و هنر و ادب

۱۰- خواجه نظام الملک چه مدارس را بنیان گذاشت؟ مهمترین آنها در کدام شهرها بودند؟

مدارس نظامیه

مهم ترین آنها نظامیه های نیشابور، اصفهان و بغداد بودند. او اموال و املاک زیادی را وقف این مدارس کرد.

۱۱- ویژگی مدارس نظامیه چه بود؟

به مدرسان، مدیران و کارکنان نظامیه ها، حقوق پرداخت می شد. این مدارس، مقررات خاصی داشتند و استادان و شاگردان با دقت خاصی گزینش می شدند و رقابت شدیدی برای رسیدن به مقام استادی در این مدارس وجود داشت.

۱۲- دو تن از اساتید و دانش آموختگان مدارس نظامیه را نام ببرید.

اما م محمد غزالی، عالم بزرگ ایرانی از استادان نظامیه بود.
سعدی، شاعر معروف نیز از دانش آموختگان مدارس نظامیه بود.

۱۳- در آستانه هجوم مغول ها کدام منطقه بزرگترین مرکز علمی و ادبی و مذهبی ایران بود؟ چرا؟

خراسان - زیرا در آن زمان در شهرهای خراسان بیش از سایر مناطق ایران مدرسه وجود داشت؛

۱۴- زبان و ادب فارسی در دوران غزنویان ، سلجوقیان و خوارزمشاهیان
چه جایگاهی داشت؟

در هر سه دوره زبان و ادب فارسی مورد توجه و حمایت قرار گرفت و روز به روز علاقه به گسترش این زبان بیشتر شد

زبان فارسی با حمله محمود غزنوی در هند، و با توسعه قلمرو توسط سلجوقیان در آسیای صغیر رواج یافت .

به دنبال تغییر زبان از عربی به فارسی برای نوشتن نامه ها و فرما نهایی حکومتی در دوره سلجوقی

تعداد بیشتری از مورخان و دانشمندان علاقه مند به نوشتن کتاب های خود به زبان فارسی شدند.

(در قرن های پنجم و ششم هجری، زبان ترکی که زبان فرمانروایان بود، نیز در ایران رواج پیدا کرد و برفی

از واژه های آن به زبان فارسی راه یافت.)

۱۵- چه چیز سبب گسترش شهر و شهرنشینی در دوره سلجوقی شد؟ و کدام شهرها پایتخت سلجوقیان بودند؟

آرامش و رونق بازرگانی، سبب گسترش شهر و شهرنشینی و به وجود آمدن شهرهای بزرگ و پرجمعیت شد.

پایتختهای سلجوقیان: ری، نیشابور و اصفهان

۱۶- ویژگی معماری در دوره سلجوقی چه بود و چگونه به اوج شکوفایی خود رسید؟

در ساختن مساجد ایرانی، ابتکار خاصی به کار رفت و حیاط و چهار ایوان اطراف آن معمول گردید.

در ساختن انواع گنبدها، برجها و مناره ها، کاروانسراها و مدارس نیز الگوهای جدیدی در معماری به کار گرفته شد.

در قرنهای پنجم تا هفتم هجری، «آجرکاری» و «کاشی کاری» در بناها به اوج زیبایی و شکوفایی رسید. کاشی کاری از ابتکارات مهم معماران ایرانی برای تزئین بناها بود.

۱۷- نمونه هایی از نشانه های گسترش هنر در دوره سلجوقی را ذکر کنید .

- ظروف زرین خام یا طلایی که با نقش و نگارهای مختلف تزئین

شده

- ساختن جلد کتاب از پریم و نقش انداختن بر روی آن

- ساختن ظروف سفالین لعابدار و بدون لعاب

- خوشنویسی

- فلزکاری

- تذهیب

درس ۱۵

۱- مغولان که بودند ؟

اقوام بیابانگرد مغولستان ، واقع در شمال چین و جنوب سیبری بودند. آب و

هوای سرد و خشک منطقه، موجب شده بود که آنها شیوه زندگی کوچنشینی

و دامداری را برگزینند. قبایل مغول تا پیش از چنگیزخان پراکنده بودند و

حکومتی نداشتند. این قبایل به سبب افزایش جمعیت و کمبود مراتع ناگزیر بودند برای تأمین زندگی، به غارت یکدیگر و همسایگان روی آورند.

۲- چنگیز که بود و چه خصوصیات و مهارت هایی داشت و چه اقدامی انجام داد؟

چنگیز رئیس یکی از قبایل مغول بود که قبیله های مغول را زیر فرمان خود در آورد و حکومتی نیرومند تشکیل داد

چنگیز در فنون رزمی مهارت کامل داشت و در حيله های جنگی استاد بود. وی، مردی بی رحم بود و سربازان، سرداران و حتی فرزندانش باید بدون چون و چرا فرمانش را اطاعت می کردند. برای اداره کشور، مجموعه قوانینی را با عنوان یاسای چنگیزی* تدوین کرد و به اجرا گذاشت. یکی از اصول مهم «یاسا» آن بود کسانی که خود را تسلیم سپاه مغول می کردند، از قتل و غارت در امان بودند، اما آنان که مقاومت می کردند، باید قتل عام و غارت می شدند.

۳- مغولان حمله به همسایه های خود را از چه زمانی و از کجا آغاز کردند؟

مغولان هم پس از آنکه متصد و قدرتمند شدند، به فکر حمله به سرزمین های آباد و تصاحب ثروت آنها افتادند. آنها نفست به چین حمله و شهر ثروتمند پکن را تسفیر و غارت کردند. مغولان سپس با فتح سرزمین های در غرب مغولستان، به مرزهای ایران نزدیک شدند.

۴- حمله مغولان به ایران چه زمانی ، چرا و چگونه انجام شد؟

مغولان در زمان سلطان محمد خوارزمشاه به ایران هجوم آوردند چنگیزخان در سال ۶۱۶ ق. به بهانه کشته شدن اعضای یک کاروان تجاری مغول به جرم جاسوسی به دستور حاکم یکی از شهرهای مرزی ایران به ایران هجوم آورد. سلطان محمد در همان برفورده اول با سپاه مغول، چنان دچار بیم و هراس شد که فرار کرد. فرار او، روحیه سپاهیان و مردم را ضعیف کرد. لشکریان مغول به چند گروه تقسیم شدند و به تعداد زیادی از شهرها و آبادی های ایران یورش بردند. هر جا که مقاومتی صورت می گرفت، ساکنان آنها به طرز بی رحمانه ای قتل عام می شدند.

۵- چرا مقاومت جلال الدین خوارزمشاه در برابر مغولان نتیجه نداد؟

سلطان جلال الدین، پسر و جانشین سلطان محمد خوارزمشاه، شهامتی از خود نشان داد و در یک جنگ بر مغولان

پیروز شد، اما به دلیل اختلافات و درگیری های داخلی، کاری از پیش نبرد. در آن شرایط حساس، برخی از سرداران و حاکمان مملی و نیز فلیفه ُ عباسی نه تنها جلال الدین را یاری نکردند، بلکه با وی وارد جنگ شدند.

۶- مغولان در حمله به ایران چه صدماتی را وارد کردند؟

حمله چنگیز، یکی از فجایع تاریخ ایران بود. شهرها و آبادی های زیادی را ویران کردند. مزارع، قناتها، مساجد، مدارس و کتابخانه ها را خراب کردند و کتابها را سوزاندند. بسیاری از ایرانیان را اسیر، آواره و بسیاری را کشتند. ترس و وحشت سراسر ایران را فراگرفت و مردم دچار سرخوردگی شدند. میل به گوشه گیری و دوری از اجتماع در جامعه، رواج یافت.

۷- هلاکوفان که بود و چه اقداماتی انجام داد؟

هلاکوفان نوهٔ چنگیز، مأمور شد فتوحات مغول را در ایران و دیگر بخش‌های جهان اسلام، کامل کند. او، نفست اسماعیلیان ایران را از بین برد و قلعه‌های آنان را ویران کرد؛ سپس با تسخیر بغداد و کشتن خلیفه (۶۵۶ ق)، خلافت عباسی را برانداخت. هلاکوفان پس از نابودی خلافت عباسی، حکومت ایلخانان را تأسیس کرد. او به همراه فرزندان و نوادگانش، حدود هشتاد سال بر ایران فرمان راندند.

۸- اوضاع سیاسی ایران در زمان فرمانروایی ایلخانان و رابطه آنان با اروپاییان چگونه بود؟

در دوران فرمانروایی سلسلهٔ ایلخانان، ایران از نظر سیاسی یکپارچه و متحد شد و حکام و سرداران محلی تحت حاکمیت و سلطهٔ مغولان، قرار گرفتند. حکومت ایلخانان با سایر حکومت‌های مغولی در آسیا و دولت‌های اروپایی ارتباط برقرار کرد. اروپاییان هم پس از جنگ‌های صلیبی، بیش از گذشته علاقه مند بودند که با کشورهای مسلمان و آسیایی، رابطهٔ سیاسی و بازرگانی داشته باشند.

۹- اوضاع ایران پس از ایلخانان چگونه بود؟

پس از مرگ آفرین ایلخان مغول (ابوسعید)، حکومت ایلخانان فرو پاشید.
ایران بار دیگر گرفتار هرج و مرج، آشوب، جنگ و قتل و غارت‌های بی حساب
شد؛ یکپارچگی و اتحاد سیاسی کشور ما از بین رفت و حاکمان محلی و سرداران
مغول و غیرمغول، هر کدام بر بخشی از آن مسلط شدند و با یکدیگر به رقابت
و ستیز برخاستند.

۱۰- قیام سرداران تحت تأثیر تعلیمات چه کسانی و در کجا شکل گرفت؟

قیام سرداران از روستای باشتین در سبزوار آغاز شد
مردم سبزوار بر اثر تعلیمات شیخ فلیفه و شیخ حسن جوری، آمادهٔ مقابله
با ظلم و ظالمان شده بودند.

۱۱- قیام سرداران چگونه شکل گرفت؟ و چگونه از بین رفت؟

ساکنان روستای باشتین که از زیاده‌خواهی و گستاخی مأموران حاکم مغولی
خراسان به ستوه آمده بودند، به پا خاستند

و مأموران مغول را مجازات کردند. آنان سپس با شعار «سر به دار می دهیم، تن به ذلت نمی دهیم»، سپاه حاکم مغول را در آن ولایت شکست دادند. قیام به سرعت گسترش یافت و سرداران پس از تصرف شهر سبزوار، حکومت خود را تأسیس کردند. آنان با پیروزی بر سرداران و حاکمان مغول در خراسان، قلمرو خود را به مناطق همجوار گسترش دادند. حکومت سرداران، پشتیبان مذهب شیعه بود. این حکومت مدتی پس از یورش تیمور به ایران از بین رفت.

۱۲- چه زمانی ایران مورد هجوم و لشکرکشی تیمور قرار گرفت؟

در اواخر قرن هشتم هجری، از سمت شمال شرق

۱۳- تیمور که بود و چه خصوصیات داشت و چه اقداماتی انجام داد؟

تیمور گورکانی * یکی از فاتحان مشهور در تاریخ است که بخش وسیعی از آسیا را فتح کرد و امپراتوری تیموری را بنیان گذاشت. او خود را از خاندان چنگیز می دانست. تیمور در بی رحمی و خونریزی دست کمی از چنگیزخان مغول نداشت. او به هند، علاقه نشان می داد و هر شهر و ولایتی را که می گشود،

هنرمندان و صنعتگرانش را به پایتخت خود سمرقند (امروزی) می فرستاد.
تیمور حرص و طمع بسیاری به کشورگشایی داشت و در اندیشه فتح چین بود
که مرگ، امانش نداد.

۱۴- علت حمله های مکرر تیمور به ایران چه بود و معروده حکومت وی
کدام مناطق بود؟

تیمور پس از آنکه بر ماوراءالنهر تسلط یافت، با سوء استفاده از اوضاع
پریشان و آشفته ایران که بر هر گوشه آن فانی و سرداری حکومت می
کرد، چندین مرتبه به کشور ما یورش آورد که آسیب و صدمات فراوانی وارد
کرد. عده زیادی تلف شدند و اموال مردم غارت گردید. امپراتوری
تیمور از مرزهای چین تا شام گسترش یافته بود. پس از مرگ وی، فرزندان
و نوادگانش هر کدام به بخشی از امپراتوری او مسلط شدند و با یکدیگر به
دشمنی و ستیز پرداختند.

۱۵- جانشین تیمور که بود و حکومت تیموریان چه زمانی از بین رفت؟

شاهرخ پسر تیمور، بر رقیبان خود برتری یافت و موفق شد بخش وسیعی از ایران را تحت تسلط خود درآورد. حکومت تیموریان سرانجام با ظهور حکومت صفویان در ایران از میان رفت.

درس ۱۶

۱- چرا دانشمندان و بزرگان ایرانی کوشیدند به مغولان نزدیک شوند؟

- آشنا کردن مغولان با فرهنگ و تمدن ایرانی اسلامی

- مهار کردن فوی فشن و ویرانگر بیابانگردان مغول

- آموختن راه و رسم کشورداری به آنان

- جلوگیری از خونریزی بیشتر.

۲- فواجه نصیر الدین طوسی که بود و چه جایگاهی نزد هلاکوفان داشت و

چه اقداماتی انجام داد؟

از برجسته ترین دانشمندان مسلمان ایرانی و مشاور هلاکوفان بود. او در جریان لشکرکشی هلاکو، تلاش زیادی برای حفظ جان مردم و کاهش قتل و غارت‌های مغولان کرد. به تشویق او هلاکو، صدفانه مراغه را سافت که تبدیل به یک مرکز علمی و تحقیقاتی عظیم شد که منجمان و دانشمندان زیادی در آن فعالیت می کردند، صدفانه ُ مراغه به وسایل اخترشناسی و کتابخانه ُ بزرگی، مجهز بود.

۳- فواجه رشید الدین فضل ا... همدانی که بود و چه اقداماتی انجام داد و معروفترین کتاب وی چه نام دارد؟

از سیاستمداران و دانشمندان نامدار ایرانی در دوره ُ مغول بود. به عنوان پزشک به دربار ایلخانان راه یافت و ُ به عمران و آبادی و انجام کارهای خیریه علاقه داشت رُبَع رشیدی را در تبریز بنا کرد که شامل مسجد، مدرسه، بیمارستان، خانقاه و کتابخانه می شد، را که تعداد زیادی از عالمان و پزشکان در آن اشتغال داشتند، وقف کرد

. معروفترین کتاب او جامع التواریخ رشیدی است. این وزیر دانشمند نیز به دستور ایلخان مغول به قتل رسید.

۴- مغولان چه دینی داشتند؟

مغولان هنگامی که به ایران هجوم آوردند دین وامدی نداشتند؛ عده ای از آنها هنوز به آیین گذشتگان خود اعتقاد داشتند و گروه دیگری پیرو آیین بودایی و دین مسیحیت بودند.

۵- چرا مبلغان بودایی و مسیحی برای گسترش آیین خود در ایران (زمان ایلخانان) موفق نبودند؟

زیرا مردم ایران اعتقاد مکتبی به اسلام داشتند. سرانجام بر اثر کوشش عالمان و وزیران ایرانی، ایلخانان به دین اسلام درآمدند و مسلمان شدند.

۶- در زمان غازان خان چه اقداماتی انجام شد؟

غازان خان به تشویق و راهنمایی وزیر خود، خواجه رشیدالدین فضل الله همدانی، اقدام به اصلاح امور اداری، مالی و قضایی کرد. این ایلخان، همچنین برای عمران و آبادانی تبریز بسیار کوشید. به روزگار او، شنب غازان در تبریز با دوازده بنای مهم مانند بیمارستان، مسجد، کاخ، مدرسه، کتابخانه و ... بر پا شد.

هم زمان در بسیاری از شهرها مسجدی بزرگ و در کنار آن گرمابه ای برای
تأمین هزینه نگاهداری مسجد ساختند.

۷- سلطان محمد خدابنده (اولبایتو) پا اقداماتی انجام داد؟

سلطان محمد خدابنده (اولبایتو) جانشین غازان خان نیز علاقه مند به عمران
و آبادانی بود. او به پیشنهاد وزیرش

خواجه رشیدالدین فضل ... ، پایتخت را به سلطانیه منتقل کرد و موجب آبادی
آنها شد. اولبایتو در آن شهر آرامگاهی برای خود بنا کرد که به گنبد سلطانیه
معروف است و یکی از شاهکارهای معماری در جهان اسلام به شمار می آید.

۸- میزان توجه به عمران و آبادی و معماری در زمان ابوسعید (آخرین

ایلخان مغول) چه اندازه بود؟

در دوران ابوسعید آخرین ایلخان مغول نیز بناهای باشکوهی ساخته شد. این
بناها از نظر عظمت و بلندی گنبدها و ایوانها کم نظیر هستند. گپیری و

کاشی کاریهای زیبا و اعجاب انگیز بناهای مذکور، حکایت از ذوق و نبوغ

معماران ایرانی در آن زمان دارد.

۹- شاهرخ پسر تیمور چه تفاوتی با پدرش داشت و چه اقداماتی در زمان او انجام شد؟

شاهرخ پسر تیمور که تمت تأثیر فرهنگ و تمدن ایران قرار داشت، راه پدر را در جنگ و خونریزی ادامه نداد. در زمان او هرات به پایتختی تیموریان انتساب و به یکی از بزرگترین و باشکوه ترین شهرهای ایران تبدیل شد. به سبب توجه و علاقه شاهرخ به ادب و هنر، تعداد زیادی از شاعران، هنرمندان و معماران نامدار به این شهر آمدند. همچنین مدارس و کتابخانه های متعددی به فرمان او در هرات ساخته شد و جویندگان علم و دانش را از گوشه و کنار ایران به خود جذب کرد. گوهرشاد، همسر شاهرخ از زنان نیکوکار بود او بناهای متعددی در هرات و مشهد ساخت که مسجد گوهرشاد در جوار حرم حضرت امام رضا یکی از آنهاست.

۱۰- شاهنامه بایسنقری نتیجه توجه تیموریان به کدام هنر می باشد؟

در دوره تیموریان، هنر نگارگری (نقاشی) و خوشنویسی شکوفا شد و نگارگران و نقاشان آن زمان آثار هنری ارزشمندی از خود به جای گذاشتند. شاهنامه بایسنقری یکی از نفیس ترین نسخه های کهن شاهنامه است که به سفارش

بایسنقر میرزا، شاهزادهٔ تیموری نگارگری و تذهیب شد. این اثر از نظر کتاب آرایی و ارزش هنری، اهمیت فراوانی دارد.

درس ۱۷

۱- قاره آسیا از اطراف به کدام اقیانوس ها محدود می شود؟

از شرق به اقیانوس آرام یا کبیر

از شمال به اقیانوس منجمد شمالی

از جنوب به اقیانوس هند

۲- آسیا چگونه از آمریکا، آفریقا و اروپا جدا می شود؟

به وسیله تنگه برینگ از آمریکای شمالی

به وسیله کانال سوئز از آفریقا

به وسیله رشته کوه اورال از اروپا

۳- اوراسیا به کجا گفته می شود؟

در بین قاره های جهان، تنها دو قاره آسیا و اروپا به هم پیوسته اند به همین دلیل، بعضی از جغرافی دانان این دو قاره را یک قاره دانسته و آن را اوراسیا نامیده اند.

۴- وسیع ترین قاره جهان چه نام دارد و موقعیت آن بر روی کره زمین کجاست؟

قاره آسیا - در نیمکره شمالی (نسبت به استوا) - در نیمکره شرقی (نسبت به نصف النهار مبدأ) واقع شده است.

۵- چند نوع ناهمواری در قاره آسیا وجود دارد؟

۱ فلات های بلند و کوه های مرتفع
۲ سرزمین های پست
۳ مجمع البزایر آتشفشانی

۶- فلات های آسیا را از غرب به شرق نام ببرید. آناتولی، ایران، تبت و مغولستان

شرق مغولستان "تبت" ایران "آناتولی" غرب

۷- بام دنیا کجاست؟

قلهٔ اورست (۸۸۴۸ متر) در رشته کوه هیمالیا، بلندترین قلهٔ جهان است و به آن بام دنیا لقب داده اند.

۸- چند مورد از جلگه های آسیا را نام ببرید.

جلگهٔ بزرگ سیبری، جلگهٔ کنگ و سند و جلگهٔ چین.

۹- جلگه سیبری از آبرفت کدام رودها بوجود آمده اند؟ لنا - ینی سی -

آب - ایرتیش

۱۰- جلگه های سند و کنگ در کجا واقع شده و رودهای بوجود آورنده آنها از

کجا سرچشمه میگیرند؟

در شمال شبه جزیره هند واقع شده و نام این جلگه از دو رود گنگ و سند که از رشته کوه های هیمالیا سرچشمه می گیرند، گرفته شده است

۱۱- جلگه های سند و گنگ کدام کشور ها را دربر میگیرند؟

شمال هند، بخش وسیعی از کشور پاکستان و بنگلادش را دربر می گیرد.

۱۲- دلتا پیست و چگونه گسترش می یابد؟

گاهی رودها، آبرفتها را در مصب* خود انباشته می کنند و از انباشته شدن آبرفت ها در مصب رودها، سرزمین های مثلث شکلی به وجود می آید که به آنها دلتا Δ می گویند. با انباشته شدن دائمی آبرفتها، دلتاها پیوسته توسعه می یابند و در آب دریا پیش می روند.

۱۳- دلتا ها از چه نظر مناسب و از چه نظر نامناسب می باشد؟

دلتاها زمین های مناسبی برای کشاورزی بوده و جمعیت انبوهی را در خود جای داده اند. با این حال ساکنان

این دلتاها همواره در معرض خطراتی چون طوفان های دریایی، طغیان رود و سیلاب هستند.

۱۴- دلتای بنگال از آبرفت کدام رودها بوجود آمده است؟ و کدام کشور ها را دربر میگیرد؟

از آبرفت رودهای گنگ - براهما پوترا - میکونا - پدما

کشور بنگلادش را در برمی گیرد.

۱۵- جلگه پهناور شرق آسیا چه نام دارد و از آبرفت کدام رودها بوجود آمده است؟

جلگه بزرگ چین است که از آبرفت رود «یانگ تسه کیانگ» پدید آمده است.

۱۶- مجمع الجزایر های شرق و جنوب شرقی آسیا را نام ببرید.

ژاپن، فیلیپین و اندونزی

۱۷- چرا در شرق و جنوب شرقی آسیا بلایای طبیعی و کوه های آتشفشانی بیشتر است؟

از آنجایی که این بخش از قاره آسیا از ناهمواریهای یوان* است، کوه های آتشفشانی زیادی در آنها مشاهده می شود. همچنین در این مناطق، زمین لرزه های بسیاری رخ می دهد. بنابراین کشورهای که در این منطقه واقع شده اند، همواره در معرض بلایای طبیعی* چون زمین لرزه، سونامی* و فعال شدن کوه های آتشفشانی هستند.

۱۸- آسیا از نظر دما به چند بخش تقسیم می شود؟

- در سرزمینهای مجاور قطب شمال در سبیری، هوا در تمام روزهای سال سرد و دارای یخبندان های طولانی است.

- بخش های داخلی و مرکزی آسیا، آب و هوای قاره ای یا بَرّی دارند. در این نوع آب و هوا، زمستانها بسیار سرد و تابستانها بسیار گرم و خشک است.

- سرزمینهای مجاور دریاها از دریای سرخ تا جزیره تایوان در شرق چین، آب و هوای گرم دارند.

۱۹- آسیا از نظر بارش به چند بخش تقسیم می شود و هر کدام چه مناطقی را شامل می شوند و چه ویژگی هایی دارند؟

الف) آسیای مرطوب (سبز): در شرق، جنوب و جنوب شرقی آسیا وزش بارهای باران آور موسمی (مونسون) در اواخر بهار و فصل تابستان سبب بارش باران فراوان می شود که زندگی روستایی و کشاورزی به آن بستگی دارد البته بارش کم یابانه منظم آن سبب فسارت کشاورزان و بارش شدید آن موجب طغیان رودخانه ها و بروز سیل می شوند.

ب) آسیای خشک: سرزمین های غرب و جنوب غربی آسیا از جمله عربستان، داخل فلات آناتولی و فلات ایران و آسیای مرکزی به ویژه بیابان گبی را شامل می شود.

درس ۱۸

۱- وسیع ترین و پر جمعیت ترین قاره دنیا چه نام دارد؟

آسیا (۶۰ درصد جمعیت دنیا را در خود جای داده است)

۲- پراکنندگی جمعیت در آسیا چگونه است؟

نواحی مرتفع چون فلات تبت و هیمالیا و بیابان های وسیع، خالی از جمعیت یا کم جمعیت است؛ در حالی که در جنوب و جنوب شرقی آسیا، جمعیت انبوهی به طور متراکم زندگی می کنند.

۳- پرجمعیت ترین کشورهای جهان را نام ببرید.

چین (با حدود یک میلیارد و سیصد هزار نفر) و هند با حدود یک میلیارد و دویست هزار نفر) در این منطقه واقع هستند. این دو کشور تنها کشورهای جهان اند که هر یک بیش از یک میلیارد نفر جمعیت دارند.

۴- پرجمعیت ترین و متراکم ترین منطقه جهان کجاست؟

جزیره ُ جاوه در اندونزی متراکم ترین منطقه ُ جهان از نظر جمعیت است. در این جزیره ُ کوچک ۱۴۱ میلیون نفر (یعنی به اندازه ُ جمعیت کشور روسیه) سکونت دارند.

۵- مردم آسیا از چه نژادهایی هستند؟

بیشتر جمعیت آسیا از نژاد زردپوست و بقیه سفیدپوست هستند. البته در جنوب آسیا تیره های سیاه پوست و دورگه که

از ازدواج نژادهای مقتلف با هم به وجود آمده اند نیز زندگی می کنند.

۶- کدام دین ها در آسیا گسترش یافته اند؟

آسیا مهد ادیان بزرگ جهان است. سه دین بزرگ الهی یهود، مسیحیت و اسلام، علاوه بر آسیا در سایر قاره ها انتشار یافته اند.

۷- دین اسلام در کدام مناطق آسیا گسترش بیشتری پیدا کرده است؟

حدود ۶۰ درصد مسلمانان جهان در قاره آسیا زندگی می کنند.

اگرچه خاستگاه دین اسلام کشور عربستان است، اما اسلام به تدریج همه کشورهای آسیای غربی را دربر گرفته و سپس به آسیای مرکزی و مشرق و جنوب شرقی آسیا نیز راه یافته است. به همین دلیل از غرب تا شرق آسیا

می توان

پشم اندازها و مناظری، را که نشان دهندهٔ فرهنگ و تمدن اسلامی است، مشاهده کرد. در آسیا مساجد باشکوهی که از شاهکارهای معماری اسلامی هستند، ساخته شده است.

۱- کدام ادیان در آسیا پیروان بیشتری نسبت به قاره های دیگر دارد و در قاره های دیگر کمتر نفوذ کرده اند؟

۱ آیین برهمنی در شبه جزیرهٔ هند

۲ آیین بودا که فاستگاه اصلی آن هند است اما در کشورهای شرق آسیا چون چین، ژاپن، کره و تایلند انتشار یافته است.

۹- مهمترین محصول کشاورزی قاره آسیا چیست؟ و مهمترین کشورهای تولید کننده آن، را نام ببرید.

مهمترین محصول کشاورزی در قارهٔ آسیا برنج است که غذای اصلی مردم آسیا، را تشکیل می دهد. ۹۰ درصد برنج

جهان در آسیا تولید و به دلیل جمعیت زیاد در همین قاره مصرف می شود.

چین، هند، پاکستان، تایلند، اندونزی، فیلیپین، بنگلادش و ویتنام از کشورهای تولیدکننده برنج هستند.

۱۰- مهمترین کشور صنعتی آسیا کدام است و عضو کدام گروه اقتصادی جهان است؟

ژاپن است که از بزرگ ترین قدرتهای اقتصادی دنیا نیز به شمار می رود. ژاپن و روسیه عضو کشورهای گروه هشت* هستند.

۱۱- چین از نظر اقتصادی چه تغییراتی کرده است؟

کشور چین در دو دهه اخیر توانسته است با برنامه ریزی های جدید، میزان تولیدات و صادرات خود را به شدت افزایش بدهد و از این راه در آمد اقتصادی و وضع زندگی مردم خود را بهتر کند. امروزه تقریباً انواع کالاهای تولید شده در چین به کشورهای مختلف جهان صادر می شود و در اغلب بازارهای همه کشورهای جهان می توان فروش کالاهای چینی را مشاهده کرد.

۱۲- کدام کشورها بیره های اقتصادی آسیا لقب گرفته اند؟ چرا؟

چهار کشور کره جنوبی، تایوان، هنگ کنگ (بخشی از چین امروزی) و سنگاپور توانسته اند، صادرات را هدف اقتصادی خود قرار بدهند و از این راه در آمد بسیار زیادی به دست بیاورند. این کشورها به خصوص در تولید و صدور لوازم الکترونیکی و رایانه ای، لوازم خانگی و اتومبیل پیشرفت زیادی کرده اند. به این چهار کشور، «بیرهای اقتصادی آسیا» لقب داده اند.

۱۳- چه چیز سبب گسترش شهرنشینی در آسیا شده است و پرجمعیت

ترین شهر و پایتخت کشور های آسیا یی چه نام دارد؟

تغولات اقتصادی در آسیا موجب شده است که مهاجرت از روستا به شهرها در آسیا ادامه پیدا کند. امروزه شهرهای با جمعیت بیش از ده میلیون نفر در آسیا بیشتر از سایر قاره ها است. این شهرها مراکز مهم تجارت و بازرگانی آسیا و جهان محسوب می شوند. توکیو پایتخت ژاپن با منطقه شهری اطراف آن بیش از سی میلیون نفر را در خود جای داده پرجمعیت ترین شهر آسیا است.

۱۴- اطلس چیست و چه کاربردی دارد؟

اطلس، کتابی است که مجموعه ای از نقشه ها در آن گردآوری شده است. در برخی از اطلسها، نمودارها و تصاویری نیز مشاهده می شود. ما با استفاده از انواع نقشه های مختلف یک اطلس می توانیم اطلاعات بیشتر و دقیق تری درباره کشورهای یا نواحی مختلف جهان به دست بیاوریم.

۱۵- برای هر قاره یا هر کشور چند نوع نقشه در اطلس دیده می شود؟

نقشه های طبیعی: بر روی این نقشه ها، رشته کوهها، فلا تها، دریاها، رودخانه ها و... نمایش داده شده و اطلاعات مربوط به شهرها و کشورها، بسیار کم است.

نقشه های سیاسی: بر روی این نقشه ها، مرز کشورها، ایالتها و استانها، پایتختها و شهرهای مهم نمایش داده شده است

۱- حدود و موقعیت مثلث شکل منطقه جنوب غربی آسیا را ذکر کنید.
این مثلث از تنگه ُ * بُسفر و داردانل در ترکیه تا کوه های پامیر در
مشرق و از آنجا تا فلیج * عَدَن و بابُ المَنَدَب را در بر می گیرد.

۲- سرزمین های بلند و سرزمین های پست و هموار منطقه جنوب
غربی آسیا

را نام ببرید؟

الف) سرزمین های

بلند ! کوه های بلند ایران که به ارتفاعات ترکیه و قفقاز
می پیوندند

ب) سرزمین های پست و هموار شامل:

۱- پست جلگه ای : جلگه بین النهرین (از آبرفت رود دجله و فرات) در
غرب ایران

و جلگه سند (از آبرفت رود سند) در شرق ایران

۲- پست و فشک: بیابان بزرگ عربستان)
ربیع الثانی ۵/۲ برابر انگلستان) ، دشت کویر و دشت لوت

۳- منطقه جنوب غربی آسیا چند نوع آب و هوا دارد؟

نام آب و هوا منطقه تحت پوشش ویژگی
اب و هوا

سرد کوهستانی نواحی مرتفع زمستان سرد و تابستان معتدل
لوهستانی (وجود پوشش گیاهی فراوان در دامنه کوه ها)

گرم و فشک یا نواحی بیابانی کمبود آب شیرین مسئله ی مهم
نیمه فشک ساکنان این منطقه

گرم و شرجی سواحل فلیج فارس و گرما همراه با رطوبت
دریای عمان و

اقيانوس هند

مديترانه اي سواحل مديترانه زمستان معتدل و پرباران و
تابستان گرم و خشک

۴- پرجمعيت ترين کشورهاي منطقه جنوب غربي آسيا را نام ببريد.
پاکستان - ايران - ترکیه

۵- پر تکلم ترين گروه هاي زباني در منطقه جنوب غربي آسيا را نام
ببريد.

عربي فارسي ترکی اردو
عربستان ايران ترکیه پاکستان

۶- وضعيت اقتصادي کشورهاي منطقه جنوب غربي آسيا چگونه است؟

الف)) کشورهای این منطقه دارای ذخایر نفت و گاز و وابسته به صادرات نفت هستند و

انواع کالاهای مصرفی را از کشورهای پیشرفته وارد می کنند . درآمد عربستان علاوه بر صادرات نفت از طریق مراسم حج می باشد .

ب)) کشورهایمانند ترکیه و امارات متحده عربی از طریق گردشگری یا تجارت و بازرگانی

اقتصاد خود را متحول کرده اند .

ج)) کشورهایمانند عراق و افغانستان به دلیل اشغال نظامی و نبودن امنیت از نظر اقتصادی وضعیتمناسبی ندارند.

درس ۲۰

۱- چرا منطقه جنوب غربی آسیا از مناطق استراتژیک و مهم جهان است؟

- محل اتصال سه قاره آسیا ، اروپا و آفریقا

- محل اتصال آبهای آزاد به یکدیگر از طریق تنگه های هرمز ، بسفر ،
دارد انل و باب المنذب

- داشتن موقعیت بندرگاهی زیاد

- انبار مهم منابع انرژی جهان (دو سوم ذخایر نفت جهان و یک
سوم منابع گاز جهان)

- وابستگی اقتصاد و صنعت جهان به منابع انرژی این منطقه

- کانون جهان اسلام قرار گرفتن مکه و مدینه و انجام مراسم حج در این
منطقه

۲- چرا موقعیت بندرگاهی برای کشورها اهمیت دارد؟

چون استفاده از حمل و نقل ارزان کالاهای و انرژی را میسر می سازد.

۳- کشورهای عمده صادر کننده نفت منطقه جنوب غربی آسیا کدامند؟

عربستان، ایران، عراق، کویت و امارات متحده عربی

۴- پیمان سازمان همکاری اقتصادی آکو در چه سالی و میان کدام کشورها بسته شد و اعضای فعلی آن چند کشور است؟

نفسه در سال ۱۳۴۱ بین ایران، پاکستان و ترکیه بسته شد و هم اکنون ده کشور منطقه عضو آن هستند.

۵- چرا جنوب غربی آسیا از نظر سیاسی _ نظامی منطقه ای پرتنش است؟

- به دلیل داشتن منابع فراوان انرژی و راههای مهم حمل و نقل دریایی مورد توجه قدرتهای بزرگ است.

- وابستگی سیاسی برخی کشورهای منطقه به قدرتهای بزرگ و نقش نداشتن مردم در امور سیاسی

- توطئه و دشمنی اسرائیل با مسلمانان این منطقه

- ایجاد پایگاههای نظامی توسط آمریکا و انگلیس در منطقه

۶- چرا ایران در منطقه جنوب غربی جایگاه ویژه و خاصی دارد؟

- انقلاب اسلامی الگویی برای مردم دیگر کشورهاست و مدافع مردم
مظلوم از جمله فلسطین

- وجود وحدت و همبستگی میان اقوام مفتلف کشور

- مقام دوم از نظر وسعت و جمعیت در منطقه

- مقام چهارم منابع نفت و مقام اول منابع گاز در منطقه

- پیشرفت های علمی و فناوری فراوان

- داشتن سواحل طولانی و موقعیت بندرگاهی

۷- طول سواحل جنوبی ایران

در فلیج فارس و دریای عمان (مکران) پقدر است؟ و مسدوده آن
کجاست؟

با در نظر گرفتن بریدگیهای ساحل، ۲۰۴۳ کیلومتر

است که از اروندرود در جنوب

غرب تا تنگه هرمز و از آنجا تا بندر گواتر در جنوب شرق امتداد دارد.

ر این سواحل طولانی، بنادر مهم بازرگانی و نفتی به وجود آمده اند

۸- نام جزایر ایران در آبهای خلیج فارس چیست؟ از چه نظر اهمیت دارند؟

فارس، کیش، قشم، لارک، لاوان، تنب بزرگ، تنب کوچک، ابوموسی
این جزیره

ها از نظر استخراج نفت، بازرگانی تجارت و نظامی اهمیت دارند.

۹- نام آبراهه بین المللی جنوب ایران چیست؟ و کشورهای دیگر چگونه می توانند از آن عبور کنند؟

تنگه هرمز _ همه کشورهای حق دارند بر طبق قوانین رفت و آمد
در تنگه ها با کشتی از آن عبور کنند.

۱۰- نیروی دریایی ایران در آبهای جنوب ایران و آبهای بین المللی چه اقداماتی انجام داده است؟

- جلوگیری از ایجاد مشکل در رفت و آمد کشتی های ایران در زمان جنگ
- حفظ منافع ایران در دریاها در زمان صلح

- کمک به کشتی ها در حوادث ایجاد شده در آبهای بین المللی

۱۱- فلسطین چه مقدار وسعت دارد و چه مقدار آن توسط اسرائیل اشغال شده است؟

حدود ۲۷۰۰۰ کیلومتر مربع وسعت دارد
حدود ۲۰۰۰۰ کیلومتر مربع از خاک آن، ریهودیان صهیونیست * اشغال کرد
ه و آن، اسرائیل نامیده اند

۱۲- سرزمین مقدس کجاست؟ در میان مسلمانان و یهودیان به چه نامی معروف است؟ برای کدام دین ها مقدس است؟ و چرا برای مسلمانان اهمیت دارد؟

— شهری کهن در کشور فلسطین است

—
مسلمانان به آن بیت المقدس (قدس) و یهودیان و مسیحیان به آن اور
شلیم می گویند.

— برای یهودیان، مسیحیان و مسلمانان شهری مقدس است

— زیرا خاستگاه پیامبران بزرگ بوده است. مسجد الاقصی که در بیت

المقدس قرار دارد، پس از مسجد الحرام در

مکه و مسجد النبی در مدینه، سومین مسجد مهمّ اسلام است و در آغاز ظهور
ور اسلام قبله اول مسلمانان بوده است.

درس بیست و یک

اروپا

۱- قاره ی ... اروپا.... را می توان دنباله ی قاره پهناور آسیا یا بخشی از
اوراسیا دانست.

۲- اروپا از اطراف به کدام اقیانوس ها و دریاها محدود می شود؟ از مغرب
به اقیانوس اطلس - از شمال به اقیانوس منجمد شمالی - از جنوب به
دریای مدیترانه

۳- به طور کلی اروپا از نظر ناهمواری ها به چند بخش تقسیم می شود؟ (الف)

اروپای پیر (ب) اروپای جوان

۴- اروپای پیر به کدام بخش از اروپا گفته می شود؟ چرا؟ به مناطق شمالی اروپا - زیرا طی هزاران سال فرسایش موجب شده است که کوه کم ارتفاع شوند و قله ها گنبدی شکل و دره ها باز باشند. (به شکل حرف V باز) در این منطقه جلگه های وسیع و دریاچه های بسیاری وجود دارد.

۵- اروپای جوان به کدام بخش از اروپا گفته می شود؟ توضیح دهید. به جنوب اروپا که چین خوردگی های جوان ورشته کوه های بلند دیده می شود. و قله کوه ها نوک تیز و دامنه های پرشیب و دره های عمیق و تنگ دارند (به شکل V) و زلزله ها و آتش فشان های زیادی در آن دیده می شود، اروپای جوان گفته می شود.

۶- دورشته کوه اروپا را نام برده و در کدام بخش قرار دارند؟ رشته

کوههای آلپ و پیرنه - در اروپای جوان (جنوب اروپا) -

بلندترین قله اروپا قله مون بلان با ارتفاع ۴۸۰۸ متر در رشته

کوه های آلپ قرار دارد.

۷- اروپای پیر و جوان را با یکدیگر مقایسه کنید.

اروپای پیر	اروپای جوان
نوه های کم ارتفاع	نوه های بلند
قله ها گنبدی شکل	قله های بلند و نوک تیز
چین خوردگی های بسیار قدیمی	چین خوردگی های جوان
دامنه های ملایم و کم شیب	دامنه های تند و پرشیب
دره های کم عمق و باز	دره های عمیق و تنگ
زلزله ها و آتش فشان های به ندرت اتفاق می افتد	زلزله ها و آتش فشان های زیاد رخ می دهد

۸- ویژگی های کلی آب و هوای اروپا را بیان کنید. به طور کلی اروپا دارای آب و هوای معتدل ، سرسبز و بدون بیابان است.

۹- انواع آب و هوای اروپا را با مشخصات هر یک بیان کنید:

نوع آب و هوا	محدوده و قلمرو	ویژگی ها و مشخصات
آب و هوای قطبی و سرد	شمال اروپا (شمال	تقریباً در تمام طول سال سرد با یخبندان های

اسکاندیناوی و ایسلند)	طولانی	
آب وهوای معتدل اقیانوسی	مجاور اقیانوس اطلس کشورهایی مانند انگلستان و ایرلند	به علت عبور جریان آب گرم گلف استریم در تابستان و زمستان معتدل، مه آلود و پرباران است
آب وهوای مدیترانه ای	جنوب اروپا (سواحل مدیترانه) کشورهای مانند اسپانیا، ایتالیا و یونان	زمستان های معتدل و مرطوب تابستان های گرم و خشک
آب وهوای قاره ای (بری)	مرکز و شرق اروپا	- به دلیل دوری از دریا رطوبت کم است - تابستان های گرم و زمستان های سرد

۱۰- از رودهای اروپا چه استفاده هایی می شود؟ آبیاری زمین های

کشاورزی - تولید برق - حمل و نقل و کشتیرانی

۱۱- مهم ترین رودهای اروپا را نام برده و طویل ترین رود اروپا چه نام دارد؟ دانوب، ولگا، این، دن و الب - که دانوب طولانی ترین رود

اروپاست

افریقا

۱۲- دومین قاره وسیع جهان بعد از آسیا... افریقا... است

۱۳- قاره افریقا بین کدام اقیانوس ها واقع است؟ بین اقیانوس اطلس

در مغرب و اقیانوس هند در مشرق

۱۴- موقعیت قاره افریقا را بیان کنید.

الف) در دونیمکره شمالی و جنوبی گسترده شده است

ب) مدار استوا از وسط آن می گذرد

ج) از سواحل مدیترانه در شمال تا دماغه ی امید نیک در جنوب امتداد

یافته است.

۱۵- قاره آفریقا به وسیله ی کدام تنگه ها و کانال از آسیا و اروپا جدا شده است؟

الف) به وسیله ی کانال سوئز و تنگه باب المندب از قاره آسیا
ب) به وسیله ی تنگه جبل الطارق از اروپا

۱۶- از نظر ناهمواری ها قاره آفریقا چگونه سرزمینی است؟ قاره آفریقا فلاتی وسیع و کم ارتفاع است که کوه های بلند و جلگه های وسیع در آن کمتر دیده می شود.

۱۷- گسل ها (شکستگی های پوسته ی زمین) در کدام سمت آفریقا دیده می شود؟ و چه پدیده هایی را به وجود آورده است؟ در مشرق آفریقا ،
۱ - قله های بلندی مانند کنیا (۵۲۰۰ متر) و

کلیمانجارو (۵۹۰۰ متر) ۲- دریاچه ها ۳- آبشارها و تنداب ها

۱۸- نام چند دریاچه در شرق آفریقا را نوشته و بگویید این دریاچه ها چگونه شکل گرفته اند؟ دریاچه ویکتوریا ، تانگانیکا و نیاسا --- در اثر شکستگی های بزرگ پوسته ی زمین

۱۹- چرا کناره های آفریقا برای ساخت بندر و پهلو گرفتن کشتی ها مناسب نیست؟ زیرا کناره های آفریقا صاف و بدون بریدگی (خلیج) است.

۲۰- چرا افریقا قاره ای گرم و بدون زمستان است؟ زیرا خط استوا از وسط افریقا می گذرد و فورشید بر خط استوا و نواحی اطراف آن (مدار رأس السرطان و مدار رأس البدری) عمود می تابد و گرمای بیشتری به زمین می بفتد.

۲۱- از نظر بارندگی افریقا به چند قسمت تقسیم میشود؟

الف- افریقای سبز ب - افریقای خشک

۲۲- افریقای سبز به کدام بخش از افریقا گفته میشود؟ چرا؟ نواحی اطراف خط استوا یعنی از دریاچه چاد در شمال تا رود زامبزی در جنوب - به علت آب و هوای گرم و مرطوب، باران فراوان می بارد و رشد گیاهان در طول سال متوقف نمی شود (در تمام طول سال سرسبز است).

۲۳- اگر از مرکز افریقا به سمت شمال یا جنوب حرکت کنیم، چه تغییرات آب و هوایی حاصل می شود؟

هرچه از منطقه استوایی (مرکز افریقا) به سمت جنوب یا شمال حرکت کنیم، از میزان بارندگی کاسته شده و به تدریج به آب و هوای گرم و خشک تبدیل می شود.

۲۴- بیابان های افریقا را نام ببرید. صحرای بزرگ در شمال افریقا ، بیابان کالاهاری در جنوب افریقا.

۲۵- آب و هوای مدیترانه ای در کدام بخش افریقا مشاهده می شود؟
بخش کوچکی از شمال افریقا در مجاورت دریای مدیترانه.

۲۶- رودهای بزرگ افریقا را نام ببرید؟

نیل، کنگو، نیجر، اُرائژ و زامبزی

۲۷- رود..... نیل..... با ۶۶۹۵ کیلومتر، طولانی ترین رود جهان است.

۲۸- چرا بیشتر روهای افریقا برای کشتیرانی مناسب نیستند؟ زیرا اغلب رودخانه های افریقا در مسیر خود چندین تنداب و یا آبشار دارند، بنابراین برای کشتیرانی مناسب نیستند.

درس بیست و دوم

اروپا

۱- چه عواملی موجب شده که قاره اروپا قاره ای پرجمعیت باشد (جمعیت مترکم)؟ آب و هوای معتدل، ریزش باران کافی، رودهای پر آب و قابل کشتیرانی، جلگه های پهناور و حاصلخیز و پیشرفت علم و فناوری.

۲- چرا تعداد جمعیت سالمندان اروپا افزایش یافته است؟

به علت کاهش رشد جمعیت و کاهش زاد و ولد.

۳- مردم اروپا از نژاد... سفید پوست... هستند.

۴- بیشتر مردم اروپا پیرو چه دینی هستند؟ سه مذهب بزرگ این دین را

نام ببرید. * پیرو دین حضرت مسیح * * کاتولیک

، ارتودوکس و پروتستان

۵- کاتولیک ها از رهبر مذهبی و روحانی خود، ... پاپ... که محل اقامت او

در... واتیکان... است، پیروی می کنند.

۶- مسلمانان اروپا در کدام بخش آن زندگی می کنند؟ در همه جای

اروپا پراکنده اند اما بیشتر آنها در شبه جزیره بالکان زندگی می کنند.

۷- وضعیت کشاورزی و دامداری اروپا را توضیح دهید.

-- تقریباً در همه جای اروپا رایج است

-- با استفاده از ماشین آلات مدرن و صنعتی و شیوه های علمی صورت می گیرد بنابراین بازدهی بسیار بالایی دارند

-- در جنوب اروپا به علت آب و هوای مدیترانه ای محصولات ویژه ای چون زیتون، مرکبات و انگور به عمل می آید

-- کشورهایی چون هلند و دانمارک از تولیدکنندگان و صادرکنندگان بزرگ محصولات گوشتی و لبنی هستند.

۸- مهم ترین کشورهای صنعتی اروپا را نام ببرید.

آلمان، انگلستان، فرانسه و ایتالیا

۹- چرا کشورهای اروپایی در گذشته به استعمار دیگر کشورها دست زده اند؟

چون منابع زیرزمینی و معادن قاره اروپا محدود است و پاسفگوی نیاز صنایع بزرگ نیست. بنابراین کشورهای صنعتی اروپا برای تأمین مواد اولیه ارزان برای صنایع خود به استعمار دیگر کشورها پرداخته اند.

۱۰- چرا قاره اروپا گردشگران زیادی را از سراسر جهان جذب کرده است؟

الف) داشتن جاذبه طبیعی مانند سواحل طولانی و آفتابی، ورزش های زمستانی در کوه های آلپ

ب) جاذبه های فرهنگی و تاریخی مانند: موزه ها و کلیساها

ج) مراکز صنعتی و دانشگاهی و امکان کار و فعالیت اقتصادی

۱۱- مهم ترین کشورهای اروپایی از نظر جذب گردشگر کدامند؟ اسپانیا، فرانسه و ایتالیا

افریقا

۱۲- چه بخش هایی از افریقا فالی از جمعیت است؟ بخش های وسیعی از صحرای بزرگ افریقا و جنگل های انبوه استوایی

۱۳- در طول سالیان در از چه عواملی از افزایش جمعیت در افریقا جلوگیری کرده است؟ عدم رعایت بهداشت _ شیوع بیماری های مختلف _ فشکسالی ها و قحطی ها _ جنگ ها و درگیری های قومی و...

۱۴- چرا امروزه رشد جمعیت در افریقا افزایش یافته است؟ به علت بهبود واکسیناسیون و بهداشت و کاهش میزان مرگ و میر

۱۵- نژاد و زبان مردم افریقا را توضیح دهید.

— بیشتر مردم آفریقا از نژاد سیاه پوست هستند

— مردم شمال صحرای بزرگ و منتهی الیه جنوب آفریقا سفید پوست هستند.

— کشورهای شمال صحرایمانند: مصر، لیبی، الجزایر و... به زبان عربی صحبت می کنند

— سایر کشورهای آفریقایی به زبان محلی و یا به زبان کشورهای اروپایی که قبلاً تحت استعمار آنها بوده اند، صحبت می کنند.

۱۶- دین مردم آفریقا را توضیح دهید. بیشتر مردم شمال آفریقا مسلمانند و مردمان سایر مناطق به دین مسیحیت و یا به مذاهب ابتدایی اعتقاد دارند.

۱۷- منابع و معادن مهم آفریقا را نام ببرید. معادن نفت، طلا، الماس، مس و ینگل های وسیع

۱۸- دلایل توسعه نیافتگی قاره آفریقا را بیان کنید :

الف)) عوامل خارجی مانند: غارت منابع آنها به وسیله کشورهای استعمارگر اروپایی ، جنگ ها و بحران های سیاسی- اجتماعی ناشی از دخالت کشورهای قدرتمند.

ب) عوامل داخلی که عبارتند از:

۱- عوامل سخت محیطی مانند: جنگل های انبوه، بیابان های وسیع، آب و هوای گرم و خشک

۲- عوامل انسانی مانند: شیوع انواع بیماری ها، پایین بودن سطح سواد و آگاهی، جنگ های داخلی، حکومت های وابسته و استبدادی.

۱۹- چرا صنعت در افریقا چندان پیشرفت نکرده است؟ زیرا با توجه به سیاست های استعماری کشورهای قدرتمند، کشورهای افریقایی بیشتر تولیدکننده و صادرکننده محصولات معدنی و کشاورزی به صورت اولیه و خام برای کارخانه های کشورهای صنعتی هستند.

۲۰- مهم ترین محصولات کشاورزی افریقا را نام ببرید.

__ محصولات گرمسیری و استوایی مانند: قهوه، کاکائو و کائوچو

__ پنبه در اطراف دره نیل (پنبه مصر مرغوب ترین پنبه جهان است که به طلای سفید معروف است)

__ در اطراف دریای مدیترانه محصولات پون زیتون، مرکبات و انگور

۲۱- سه مورد از جاذبه های گردشگری افریقا را نام ببرید. الف)) سواحل دریای مدیترانه در شمال افریقا

ب)) مناطق حفاظت شده و پارک های ملی و عش

ج)) آثار باستانی کشورهای قدیمی چون مصر، تونس و.....

(23)

درس بیست و سوم

1- موقعیت قاره آمریکا را بیان کنید. این قاره از قطب شمال تا نزدیکی قطب جنوب کشیده شده و به دو قسمت امریکای شمالی و جنوبی تقسیم می شود. این دو قسمت به وسیله باریکه ای به نام امریکای مرکزی به هم متصلند.

2- قاره آمریکا بین کدام اقیانوس ها واقع شده است؟ بین اقیانوس اطلس در مشرق و اقیانوس آرام در مغرب

3- سافت کانال پاناما چه اهمیتی دارد؟ قبل از حفر این کانال کشتی ها مجبور بودند امریکای جنوبی را دور بزنند اما با سافت این آبراهه این فاصله به ۱۰ کیلومتر (مدت ۱-۱۰ ساعت) کاهش پیدا کرد.

4- به طور کلی ناهمواریهای قاره امریکا به چند نوع تقسیم می شود؟ به سه نوع:

الف) پهن خوردگی های جوان و مرتفع

ب) کوه های کم ارتفاع و قدیمی

ج) سرزمین های پست و جلگه ای

5- رشته کوه های بلند امریکا را نام برده و این کوه ها در امتداد کدام اقیانوس کشیده شده اند؟ رشته کوه های راکی در امریکای شمالی ، رشته کوه های آند در امریکای جنوبی ----- اقیانوس آرام

6- چه بخش هایی از قاره امریکا به سرزمین آتش فشان ها و زلزله ها معروف است؟ چه _____ را؟ رشته کوه های بلند، امریکای مرکزی و جزایر دریای آنتیل _____ به دلیل نا آرام بودن پوسته ی زمین.

7- دو توده ی کم ارتفاع و قدیمی قاره امریکا را نام ببرید؟

الف) کوه های آپالاش در شرق امریکای شمالی

ب) توده برزیل در شرق امریکای جنوبی

8- معروف ترین جلگه های قاره امریکا را نام ببرید.

1- جلگه می سی سی پی در امریکای شمالی

2- جلگه های آمازون و پارانا در امریکای جنوبی

9- علت تنوع آب و هوا و پوشش گیاهی در قاره امریکا چیست؟ به

کشیدگی این قاره از قطب شمال تا قطب جنوب

10- چه بخش هایی از قاره امریکا آب و هوای سرد و قطبی دارند؟ نواحی

مجاور قطب شمال و کانادا در امریکای شمالی - و نواحی مجاور قطب

جنوب در امریکای جنوبی.

11- سواحل قاره امریکا چه نوع آب و هوایی دارد؟ آب و هوای معتدل

اقیانوسی.

12- آب و هوای گرم و مرطوب در چه قسمت های قاره امریکا مشاهده

می شود؟ اطراف خط استوا، امریکای مرکزی و جنوبی که پوشیده از جنگل

های انبوه گرمسیری است.

13- الف) نام بیابان های معروف قاره امریکا را نوشته ب) بگوید چه نوع آب و هوایی دارند؟ ج) کدام مدارها از این بیابان ها عبور می کند؟

الف) بیابان نوادا در امریکای شمالی و بیابان آتاگاما در امریکای جنوبی ب) آب و هوای گرم و خشک ج) مدار رأس السرطان از بیابان نوادا و مدار رأس البدی از بیابان آتاگاما.

14- مهم ترین رود آمریکای شمالی چه نام دارد؟ به کجا می ریزد؟

اهمیت این رود را بیان کنید. رود می سی سی پی ___ به فلیج مکزیک ___ این رود نقش مهمی در حمل و نقل کالا و منابع و تجارت از طریق کشتیرانی دارد.

15- رود آمازون را به طور خلاصه معرفی کنید.

___ در میان جنگل های استوایی در امریکای جنوبی قرار دارد.

___ پر آب ترین رود جهان است.

___ به تنهایی برابر با ده رود بزرگ جهان آب دارد

___ به اقیانوس اطلس می ریزد

16- در رود آمازون چه جانورانی زندگی می کنند؟

ماهی های آب شیرین ، ماهی های آبی و گربه ماهی های غول پیکر

17- چه قدر از جمعیت جهان در قاره امریکا زندگی می کند؟ حدود ۵۰ درصد

18- بیشتر جمعیت قاره امریکا در چه مناطقی زندگی می کنند

؟ چرا؟ جلگه های حاصلخیز می سی سی پی ، بنادر و شهرهای ساحلی - به دلایل آب و هوای مناسب ، خاک های قابل کشت ، آب و باران کافی ، پوشش گیاهی سرسبز و ارتباط و حمل و نقل سریع و آسان .

19- مهم ترین گروه های نژادی قاره امریکا را نام ببرید .

بومیان - سیاه پوستان - سفیدپوستان - دورگه ها

20- بومیان امریکا به چه نامی معروفند؟ چه سرنوشتی داشته اند؟ همان

سرخ پوستانی هستند که کریستف کلمب آنها را هندی نامید . تاریخ امریکا حکایت از سال ها کشتار و رختار فشنونت آمیز و غیر انسانی اروپاییان مهاجر با آنها دارد . امروزه تعداد بسیار کمی از آن ها باقی مانده اند .

21- منشاء سیاه پوستانی که امروزه در قاره امریکا زندگی می کنند ،

کجاست؟ سیاه پوستان در واقع نژادان و نوادگان بردگان افریقایی اند که در دوران استعمار توسط اروپاییان به اچبار برای کار در مزارع و معادن به این قاره آورده شده اند .

22- ریشه ی سفیدپوستان امریکا کجاست؟ اروپائیان - که بعد از کشف این قاره به طور گسترده به این قاره مهاجرت کردند و با از بین بردن بومیان جایگزین آن ها شدند.

23- فرهنگ آنگلو ساکسون در کدام قسمت قاره امریکا غلبه دارد؟ چرا؟ امریکای شمالی (دو کشور ایالات متحده امریکا و کانادا) به علت مهاجرت انگلیسی ها به این بخش که زبان مردم آن انگلیسی است.

24- امریکای لاتین به کدام بخش از قاره امریکا گفته می شود؟ چرا؟ به امریکای مرکزی و جنوبی . به سبب مهاجرت اسپانیایی ها و پرتغالی ها به این بخش که زبان مردم آن اسپانیایی و یا پرتغالی است.

25- دین مردم امریکا را توضیح دهید . بیشتر مردم قاره امریکا مسیحی هستند که در امریکای شمالی مذهب پروتستان و در امریکای لاتین مذهب کاتولیک رواج بیشتری دارد . تعداد زیادی مسلمان نیز در قاره امریکا (مفهوماً "کشور ایالات متحده امریکا) زندگی می کنند.

26- کشورهای امریکای شمالی (کانادا و کشور امریکا) را از نظر اقتصادی با کشورهای امریکای لاتین مقایسه کنید.

الف) از نظر شرایط ، امکانات و منابع طبیعی تفاوت زیادی ندارند.

ب) امریکای شمالی جزء کشورهای پیشرفته و صنعتی جهان هستند ولی امریکای لاتین از نظر اقتصادی توسعه پندانی ندارند.

ج) کشاورزی و دامداری امریکای شمالی صنعتی و تجاری است ولی امریکای لاتین از شیوه‌ی سنتی فاصله‌ی زیادی نگرفته است.

د) امریکای شمالی تولیدکننده و صادرکنندگان مهم محصولات صنعتی، ماشین‌آلات، خودرو، موادشیمیایی و اسلحه است ولی امریکای لاتین بیشتر تولیدکننده و صادرکننده یک یا دو نوع محصول کشاورزی و یا معدنی بصورت اولیه و خام هستند.

27- مهم‌ترین عوامل پیشرفت و توسعه‌ی اقتصادی کشورهای امریکای شمالی را بیان کنید.

1- به کار گرفته شدن دانش‌ها، مهارت‌ها و سرمایه‌های اروپائیان مهاجر

2- داشتن امکانات طبیعی زیادی مانند: معادن، منابع طبیعی، وسعت زمین‌های قابل کشت، رودهای پرآب و آب و هوای مناسب.

3- دور بودن از صحنه اصلی جنگ جهانی دوم که آسیب کمتری دید.

4- غارت منابع و ثروت‌های کشورهای ضعیف.

5- جذب دانشمندان و متخصصان سایر کشورها مخصوصاً کشورهای
در حال توسعه.

انوجه: از عوامل بالا، مورد دوم جزء عوامل طبیعی، بقیه ی موارد
جزء عوامل انسانی هستند.)

28- جذب دانشمندان و متخصصان دیگر کشورها به وسیله امریکای شمالی
چه آثاری دارد؟

الف)) موجب پیشرفت اقتصادی و صنعتی کشورهای امریکای شمالی
گردیده

ب)) کشورهای دیگر با وجود صرف هزینه های زیاد برای تحصیل
متخصصان خود، از کار و فکر آنها محروم شده و از نظر اقتصادی عقب افتاده
اند.

29- علت رشد شهرها در کانادا و ایالات متحده امریکا چیست؟ به دلیل
رونق تجارت داخلی و جهانی

30- بزرگترین شهر کشور امریکا چه نام دارد؟ و از چه جهاتی در جهان
مشهور است؟

بندر نیویورک -

1- مرکز تجارت جهانی است

2- با داشتن ۵۰ آسمان خراش رتبه اول جهانی را دارد .

3- مرکز اصلی سازمان ملل متحد در آن قرار دارد .

4- مپسمه ی آزادی که نماد امریکاست ، در آن قرار دارد .

31- چرا کشورهای امریکای لاتین از نظر اقتصادی توسعه و پیشرفت

چندانی نگرده اند؟

سلطه ی کشورهای استعماری - وجود عقاید و باورهای غلط بین مردم -

حکومت های استبدادی و وابسته به بیگانه

32- دو محصول استوایی امریکای لاتین را نام برده و کشورهای فعال

در تولید این محصول را بیان کنید .

الف) قهوه و نیشکر ب) آرژانتین، برزیل، کوبا

33- کدام کشورهای امریکای لاتین از نظر اقتصادی وضعیت نسبتاً "

بهتری دارند؟ برزیل، آرژانتین، ونزوئلا و کلمبیا

34- چرا قاره آمریکا توانسته است گردشگران زیادی را از سراسر جهان
جذب کند؟

الف ((عوامل طبیعی و طبیعی مانند: تنوع زیستی، داشتن غارها، آبشارها،
سواحل، رودها و جنگل ها

ب ((عوامل انسانی مانند: مراکز تفریحی، پارک ها، موزه ها، کاخ ها،
مراکز خرید، مراکز علمی و صنعتی و نمایشگاه ها

درس بیست و چهارم

۱- کوچکترین قاره جهان چه نام دارد؟

اقیانوسیه (استرالیا و جزایری را که در نزدیکی آن در اقیانوس آرام قرار
گرفته)

کوچکترین قاره ُ کره زمین است . برفی دیگر استرالیا را قاره ای مست
قل

به

مساب آورده اند. در هر صورت، استرالیا و اقیانوسیه، کم وسعت ترین و کم جمعیت ترین قاره های مسکونی جهان هستند.

۲- استرالیا و اقیانوسیه در کجا واقع شده است؟

این قاره در منتهی الیه جنوب شرقی قاره آسیا قرار دارد.. همان طور که

مشاهده می

کنید، در واقع استرالیا، سرزمین اصلی قاره اقیانوسیه است
کوهمپون جزیره ای پهناور در اقیانوس آرام واقع شده.

۳- بیشترین جزایر استرالیا در کدام سمت این قاره قرار دارند؟

نام مهمترین جزیره آن چیست؟

در شرق استرالیا در آب های اقیانوس آرام، جزایر بیشماری به صورت

پراکنده

وجود دارد. تعداد این جزایر به ۲۰ تا ۳۰ هزار می‌رسد. یکی از جزایر مهم و بزرگ اقیانوسیه، کشور نیوزیلند است.

۴- استرالیا از نظر ناهمواری چگونه است؟

استرالیا تقریباً سرزمینی هموار است. فقط در شرق این کشور، رشته کوههایی به موازات ساحل کشیده شده است.

۵- بزرگترین صفره مرجانی دنیا در کدام سمت استرالیا قرار دارد و

ویژگی و فواید آن چیست؟

در شمال شرقی استرالیا بزرگ‌ترین صفرهٔ مرجانی دنیا، به شکل

دیواری از آب‌های اقیانوس آرام سر برآورده است. این صفره

بیش از ۲۰۰۰ کیلومتر طول

دارد و صدها نوع ماهی در اینجا زندگی میکنند.

در این منطقه، امکانات فویبرای گردشگرانی که از این صفرهٔ مرچانی
بازدید می‌کنند

به وجود آمده است.

۶- نیوزیلند (زلاند نو) چگونه کشوری است و بلندترین قله آن چه نام
دارد؟

نیوزیلند، کشوری کوهستانی است. رشته کوه‌های آلپ جنوبی در این
کشور، قرار دارند-----بلندترین قلهٔ نیوزیلند کوک نام دارد

۷- جمعیت استرالیا نسبت به وسعت آن چگونه است و چه مقدار از
آنان را بومیان تشکیل داده اند؟

استرالیا با وجود وسعت زیاد (۷ میلیون و ۶۱۶ هزار و ۱۵۰ کیلومتر مربع
(

جمعیت بسیار کمی (حدود ۲۰ میلیون نفر) دارد. اکثریت جمعیت استرالیا

و نیوزیلند را مهاجران اروپایی (انگلیسی و ایرلندی) تشکیل می دهند و در
صد

بسیار کمی از جمعیت نیز بومیان هستند.

۱- زبان و دین مردم استرالیا و نیوزیلند چیست؟

زبان رسمی استرالیا و نیوزیلند، انگلیسی است، اما به دلیل مهاجرپذیری
و دن،

زبانهای مختلفی در این کشور، تکلم می شود. استرالیا و نیوزیلند

از کشورهای مسیحی محسوب می شوند، اگر چه پیروان سایر ادیان

نیز در این کشورها زندگی میکنند استرالیا و نیوزیلند توسط دریانورد بریتانیایی،

جیمز کوک در سال ۱۷۷۰ میلادی کشف شدند. استرالیا تا

سال ۱۹۰۱ مستعمره بریتانیا (انگلستان) بود. مهاجران اروپایی

که به این قاره وارد شدند نیز

همانند مهاجران اروپایی در قاره آمریکا، با بومیان بد رفتاری نمودند

و آنها را بیهوش کشیدند. نیز در این کشورها زندگی می کنند.

۹- استرالیا و نیوزیلند از نظر اقتصادی چه وضعیتی دارند؟

قاره ُ استرالیا دارای منابع و معادن فراوانی است. مهاجران اروپایی

با انتقال سرمایه و فناوری های خود به این سرزمین ها، موجب

پیشرفت های اقتصادی در این قاره شده اند.

۱۰- استرالیا و نیوزیلند از نظر کشاورزی و دامپروری چه وضعیتی دارند؟

استرالیا تولیدکننده و صادرکننده ُ بزرگ گندم در جهان است.

همچنین باغ های

انگور و مرکبات فراوانی دارد و کشاورزی در این کشور به روش

صنعتی و با استفاده از ماشین آلات، صورت می گیرد. استرالیا و

نیوزیلند هر دو از مراکز مهم پرورش دام در جهان اند و محصولات دامی

به ویژه گوشت و پشم، از صادرات مهم این دو کشور است.

۱۱- بنادر مهم استرالیا که از مراکز مهم صنایع کشتی سازی و صنایع شیمیایی هستند را نام ببرید.

سیدنی و ملبورن

۱۲- چه عواملی سبب جذب گردشگران به استرالیا و نیوزیلند شده است؟

استرالیا و نیوزیلند به دلیل وجود سواحل طولانی و تنوع محیطی و گونه های جانوری باارزش های طبیعی زیادی برای گردشگران دارند و ساختن امکانات

تفریحی و گردشگری باعث شده است که گردشگران بتوانند به خوبی

از این محیط ها استفاده کنند.

تو فشنود باشی و ما رستگار

فدایا چنان کن سرانجام کار که

التماس دعا.